

**T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YÜZME HAKEMLERİNİN MUTLULUK VE UMUTSUZLUK
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (BATMAN İLİ ÖRNEĞİ)**

Ozan ÇETİN

**Ağustos-2024
BATMAN**

**T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YÜZME HAKEMLERİNİN MUTLULUK VE UMUTSUZLUK
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (BATMAN İLİ ÖRNEĞİ)**

Ozan ÇETİN

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÇETİN**

**Ağustos-2024
BATMAN**

TEZ KABUL VE ONAYI

Ozan ÇETİN tarafından hazırlanan “Yüzme Hakemlerinin Mutluluk ve Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi (Batman İli Örneği)” adlı tez çalışması 28/08/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Başkan

Prof. Dr. Cengiz TAŞKIN

.....

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÇETİN

.....

Üye

Doç. Dr. Nuri Muhammet ÇELİK

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Murat ÖTER
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Ozan ÇETİN

28.08.2024

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YÜZME HAKEMLERİNİN MUTLULUK VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (BATMAN İLİ ÖRNEĞİ)

Ozan ÇETİN

BATMAN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÇETİN

2024, 73 Sayfa

Jüri

Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÇETİN

Prof. Dr. Cengiz TAŞKIN

Doç. Dr. Nuri Muhammet ÇELİK

Bu çalışma, yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini çeşitli değişkenlerle incelemektedir. Evrenini Batman İlinde faal olarak görev yapan yüzme hakemlerinin oluşturduğu tez çalışmasına gönüllü olarak 200 hakem katılmıştır. Çalışmada katılımcıların demografik bilgilerini toplamak amacıyla “Soru Formu”, mutluluk seviyelerini belirlemek için “Oxford Mutluluk Ölçeği” ve umutsuzluk düzeylerini belirlemek amacıyla “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden faydalanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizinin yapılmasında SPSS v.27 programı kullanılmış ve verilerin en doğru şekilde analizinin yürütülmesi amacıyla T-Testi ve Anova testlerinden faydalanılmıştır. Yapılan analizlerde cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim, hakemlik kıdemi, meslekleri vb. bilgiler ile mutluluk ve umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı araştırılmıştır. Yapılan analizlerde yüzme hakemlerinin cinsiyeti, medeni durumu, yaşları ve eğitim düzeyleri ile mutluluk düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Buna karşın hakemlik kıdemleri, müsabaka sayıları, meslekleri ve meslek kıdemleri ile mutluluk düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırmada hakemlerin umutsuzluk düzeylerine bakıldığında ise cinsiyet ve eğitim durumu ile umutsuzluk düzeyi arasında ilişkinin olmadığı; medeni durum, yaş, meslek, meslek kıdemi, hakemlik kıdemi ve müsabaka sayısı ile umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Araştırmada ayrıca mutluluk ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki korelasyonel ilişki araştırılmıştır. Bulgularda Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) ile Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) puanları arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0,001$). Oxford Mutluluk Ölçeği toplam puanları arttıkça Beck Umutsuzluk Ölçeği toplam puanlarının azaldığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hakemlik, Mutluluk, Umutsuzluk, Yüzme Hakemi.

ABSTRACT

MS THESIS

DETERMINATION OF HAPPINESS AND HOPELESS LEVELS OF SWIMMING REFEREES (BATMAN PROVINCE EXAMPLE)

Ozan ÇETİN

**BATMAN UNIVERSITY GRADUATE EDUCATION INSTITUTE
DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS**

Advisor: Asst. Prof. Dr. Erdal ÇETİN

2024, 73 Pages

Jury

Asst. Prof. Erdal ÇETİN

Prof. Dr. Cengiz TAŞKIN

Assoc. Prof. Nuri Muhammet ÇELİK

This study examines the levels of happiness and hopelessness among swimming referees in relation to various variables. A total of 200 referees, who were actively serving in the province of Batman, voluntarily participated in this thesis study. In order to collect demographic information of the participants, a "Questionnaire Form" was used, while the "Oxford Happiness Scale" was employed to determine the levels of happiness, and the "Beck Hopelessness Scale" was utilized to assess the levels of hopelessness. The statistical analysis of the obtained data was conducted using the SPSS v.27 program, and T-Test and ANOVA tests were applied to ensure accurate data analysis. The analyses investigated whether there were significant differences between variables such as gender, marital status, age, education level, refereeing experience, professions, etc., and the levels of happiness and hopelessness. The results showed that there was no significant relationship between the referees' gender, marital status, age, and education level, and their levels of happiness. However, significant differences were found between their levels of happiness and their refereeing experience, number of competitions officiated, professions, and professional experience. Regarding the referees' levels of hopelessness, it was found that there was no relationship between gender and education level and the level of hopelessness, whereas significant differences were observed between the level of hopelessness and variables such as marital status, age, profession, professional experience, refereeing experience, and the number of competitions officiated. Additionally, the study explored the correlational relationship between happiness and hopelessness levels. The findings indicated a negative and significant relationship between the scores on the Oxford Happiness Questionnaire (OHQ) and the Beck Hopelessness Scale (BHS) ($p < 0.001$). As the total scores on the Oxford Happiness Questionnaire increased, the total scores on the Beck Hopelessness Scale were found to decrease.

Keywords: Refereeing, Happiness, Despair, Swimming Referee.

ÖNSÖZ

Yüzme Hakemlerinin Mutluluk ve Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi (Batman İli Örneği) başlıklı tezimin ilerlemesi safhasında tecrübelerini ve bilgi birikimini hiçbir zaman benden esirgemeyen sevgili danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÇETİN'e, yine araştırma safhasında bilgi ve donanımlarından faydalandığım Doç. Dr. Nuri Muhammet ÇELİK'e ve Dr. Öğr. Üyesi Mihraç KÖROĞLU'na, tezi hazırlama sürecinde desteklerini esirgemeyip motive olmamı sağlayan meslektaşım ve aynı zamanda hayat arkadaşım Neriman ÇETİN'e, güzel gülüşü ile bu süreçteki tüm yorgunluğumu alan dünyalar tatlısı kızım Nur ÇETİN'e ve desteklerini esirgemeyen herkese sonsuz teşekkürü borç bilirim.

Birçok yeteneğin gelişiminde önemli rol oynayan yüzme spor dalının literatürüne katkı sağlaması dileğiyle...

Ozan ÇETİN
BATMAN-2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELER.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.6. Araştırmanın Sayıltıları.....	4
2. KAYNAK ARAŞTIRMASI	5
2.1. Spor ve Hakemlik	5
2.1.1. Spor	5
2.1.2. Hakemlik	5
2.1.3. Yüzme hakemliğinin tanımı ve gereklilikleri.....	7
2.2. Mutluluk Kavramı.....	9
2.3. Umutsuzluk Kavramı	10
2.4. Hakemlikte Mutluluk ve Umutsuzluk.....	12
2.4.1. Hakemlikte iyi oluş	13
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırma Modeli	17
3.2. Veri Toplama Araçları	17
3.3. Evren ve Örneklem	18
3.4. Verilerin Analizi	19
3.5. Etik Hususlar.....	19
4. ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE TARTIŞMA.....	21
4.1. Araştırmanın Sonuçları	21
4.1.1. Yüzme hakemlerinin mutluluk düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki	21
4.1.2. Yüzme hakemlerinin mutluluk düzeyleri ile mesleki özellikleri arasındaki ilişki.....	23

4.1.3. Yüzme hakemlerinin umutsuzluk düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki	25
4.1.4. Yüzme hakemlerinin umutsuzluk düzeyleri ile mesleki özellikleri arasındaki ilişki	28
4.1.5. Yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerine ilişkin sonuçlar	32
4.2. Tartışma	32
4.2.1. Hakemlerin mutluluk düzeylerinin demografik ve mesleki bilgiler ile ilişkisi	34
4.2.1.1. Hakemlerin mutluluk düzeylerinin demografik bilgiler ile ilişkisi	34
4.2.2. Hakemlerin umutsuzluk düzeylerinin demografik ve mesleki bilgiler ile ilişkisi	37
4.2.3. Hakemlerin mutluluk ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiye dair tartışma	39
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	41
5.1. Sonuçlar	41
5.2. Öneriler	42
KAYNAKLAR	43
EKLER	55
EK-1. Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) Soruları	55
EK-2. Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) Kullanım İzni	56
EK-3. Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) Soruları	57
EK-4. Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) Kullanım İzni	58
EK-5. Soru Formu	59
EK-6. Etik Kurul İzni	60
EK-7. Batman Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Araştırma İzni Onayı	61
ÖZGEÇMİŞ	62

ÇİZELGELER

Çizelge 1. Demografik Bilgiler.....	18
Çizelge 2. Oxford mutluluk ölçeğinin cinsiyete göre t testi analiz sonuçları	21
Çizelge 3. Oxford mutluluk ölçeğinin medeni duruma göre t testi analiz sonuçları	21
Çizelge 4. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin yaşları arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	22
Çizelge 5. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin eğitim durumu arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	22
Çizelge 6. Oxford mutluluk ölçeğinin hakemlik kıdemine göre t testi analiz sonuçları	23
Çizelge 7. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin yıl içinde görev aldıkları müsabaka sayısı arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	23
Çizelge 8. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin meslekleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	24
Çizelge 9. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin meslek kıdemleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	24
Çizelge 10. Beck umutsuzluk ölçeğinin cinsiyete göre t testi analiz sonuçları	25
Çizelge 11. Beck umutsuzluk ölçeğinin medeni duruma göre t testi analiz sonuçları ...	25
Çizelge 12. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin yaşları arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	26
Çizelge 13. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin eğitim durumu arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	27
Çizelge 14. Beck umutsuzluk ölçeğinin hakemlik kıdemine göre t testi analiz sonuçları	28
Çizelge 15. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin yıl içinde görev aldıkları müsabaka sayısı arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	29
Çizelge 16. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin meslekleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	30
Çizelge 17. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin meslek kıdemleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi.....	31
Çizelge 18. Katılımcıların mutluluk ile umutsuzluk düzeyi puanları arasındaki ilişki ..	32

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

n	: Katılımcı Sayısı
$\bar{x}$	: Ortalama
ss	: Standart Sapma
F	: Frekans
p	: Anlamlılık Değeri
Fark	: İki Değer Arasındaki Fark
ANOVA	: Tek Yönlü Varyans Analizi, Çok Yönlü Değişken Karşılaştırma Testi.
T-Testi	: Ortalamalar Arası Fark Testi, İki Değişken Karşılaştırma Testi.

Kısaltmalar

SPSS	: Veri İstatistiksel Analiz Programı
OMÖ	: Oxford Mutluluk Ölçeği
OMÖ	: Oxford Mutluluk Ölçeği Veri Toplamı
Toplam	
BUÖ	: Beck Umutsuzluk Ölçeği
BUÖ	: Beck Umutsuzluk Ölçeği Veri Toplamı
Toplam	
BUÖGİD	: Gelecek İle İlgili Duygular (Beck Umutsuzluk Ölçeği Alt Boyutu)
BUÖMK	: Motivasyon Kaybı (Beck Umutsuzluk Ölçeği Alt Boyutu)
BUÖGİB	: Gelecek İle İlgili Beklentiler (Beck Umutsuzluk Ölçeği Alt Boyutu)

1. GİRİŞ

Spor, insanın doğasına uygun değerlerin bir araya geldiği ve insanlar üzerinde derin etkiler bırakan önemli bir aktivitedir. Barış, hoşgörü, mutluluk, disiplin, erdem, haz, sevgi, hukuk, eşitlik, hak ve saygı gibi insanlığa özgü değerlerin yanı sıra hüznün, keder ve stres gibi zorlukları da barındırır (Pehlivan, 2004).

Spor, her yaş grubundan insanın katılım ve izleyici bulduğu sosyal bir olgudur (Öztürk Kuter, 1997). Sporun geniş kitlelere ulaşmasının yanı sıra insanlara heyecan verme ve gerginlikten kurtulma özelliği onu ayrıcalıklı bir konuma getirmektedir. Yine spor müsabakalarını özel kılan etkenlerden biri de insanlara yaşattığı duygu değişimleridir. Bu duygu değişimleri sporun farklı aktörlerinde farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Sporcular, seyirciler, idareciler ve hakemler değişen farklı duygular ile sporun içinde yer almaktadır (Başkan ve Başkan, 2022).

Günümüzde sporun iki farklı yönü bulunmaktadır: Amatör ve profesyonel. Amatör sporcular genellikle sağlık ve güç kazanma, dinlenme, eğlenme ve sosyal etkileşim gibi hedeflere odaklanmaktadır (Ramazanoğlu, Altungül ve Özer 2004; Elik, 2017). Diğer yandan profesyonel sporcular için spor, genellikle bireysel başarılar üzerine kurulu olup rekabet ve zafer elde etme hedefini ön plana çıkarmaktadır. Ancak sporun profesyonel olarak yapılması, sportmenlik dışı davranışların ortaya çıkmasına ve gelişmesine neden olabilmektedir (Elmas, 2018).

Sporun ve özellikle profesyonel sporun başarı odaklı bir şekilde gelişmesi, hedeflenen başarının dışındaki diğer spor özelliklerinin ikinci plana atılmasına neden olmaktadır. Genellikle başarı odaklı düşünülmesi nedeniyle fair play, olimpizm, sportif erdem gibi unsurlar çoğu zaman ihmal edilebilmektedir. Buna karşın spor alanı içinde spor etiği ön plana çıkabilmektedir. Spor etiği taraflarının dürüstlük, adalet, açıklık, tarafsızlık ve saygı gibi fair play'e uygun evrensel değerlere dayalı olarak görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlayacak ilkeleri içermektedir. Temel olarak, spor etiğinin amacı, bireylere spor alanlarında kabul edilen evrensel etik ilkeleri benimsetmek ve uygulamak suretiyle bu değerleri yaygınlaştırmaktır (Obuz, 2009).

Spor etkinliklerinde, amaçtan saparak çeşitli olumsuz tutumlar sergilendiği gözlemlenmektedir. Bir sporcu için, sportmenlik dışı davranışlar genellikle kendi içinden başlayarak kaba kuvvete başvurma, şike yapma, müsabaka sonucunu etkileyecek kararlar alma, doping kullanma ve faul yapmayı içermektedir. Bu tür davranışlar genellikle seyircinin negatif tepkisini çekmektedir (Duran, 2003). Spor

ortamının bütünlüğünü korumak için, yarışmalardaki sportmenliğe uygun davranışların teşvik edilmesi ve geliştirilmesi önemlidir. Ancak, sportmenlik dışı davranışların hakemler tarafından tespit edilmesi ilk ve temel adım olarak görülmektedir (Gürpınar, 2009). Sportmenlik dışı davranışlar, spor kurallarına uymamayı içerirken aynı zamanda aşırı ve kasıtlı şiddeti de içerebilen fiziksel eylemleri veya rakibi aşağılama veya kandırma gibi tüm hareketleri kapsamaktadır. Bu yönüyle sporun içine hakemlik kavramının yerleşmesi kaçınılmaz bir hal almıştır. Böylece hakemler ile birlikte spor ortamı dahi adil bir şekilde yarışmayı yönetme çabaları artmıştır. (Gürpınar ve Güven, 2011; Balçıkanlı, Gülşen ve Yıldırım, 2017; Pepe, vd. 2019).

Yapılan birçok spor dalı içinde, yarışmalarda adil bir rekabetin sağlanması için hakemlerin objektif bir şekilde görev yapmaları oldukça önemlidir. Hakemler görevlerini yerine getirirken özellikle kendilerini başkalarının yerine koymaları ve empatiyi geliştirerek sporun genel kalitesini artırmaları beklenmektedir (Öztürk Kuter, vd. 2004). Genel olarak müsabakalarda hakemlerin rolü, sporcuların performansını değerlendirmek, kurallara uygunluğu denetlemek ve sonuçları adil bir şekilde belirlemektir.

Bu bilgiler ışığında sporun hayati bileşenleri olarak kabul edilen hakemlere önemli görevler düşmektedir. Sadece görev yapmakla kalmaz, aynı zamanda sporun başarısının anahtarını da ellerinde tutmaktadırlar. Yine hakemler fikir üretme, strateji oluşturma, koordine etme, ilham verme, iletişim kurma ve denetleme sorumluluklarının yanı sıra, liderlik etme ve rehberlik etme gibi önemli rolleri de üstlenmekte ve müsabaka sırasında belirlenen görevleri yerine getirerek müsabakaların ve sporcuların yönetim ve denetimine aktif olarak katkıda bulunurlar (Öztürk Kuter, 1997; Deliveli, 2010; Sarıkol, 2018).

Müsabakayı yöneten hakemler yoğun baskı ve stresle karşı karşıya kalmakta bu da duygularında hızlı dalgalanmalara neden olmaktadır. Bir anda mutluluktan umutsuzluğa geçebilirler. Pek çok kişi, duygularını ifade etmek için sözcükleri kullanmak yerine alternatif yöntemleri tercih etmektedirler. Başkalarının duygularını anlamak için beden dili, ses tonu ve diğer çeşitli göstergeler gibi sözel olmayan ipuçlarını çözmek çok önemlidir (Üstünel, 2011).

Hakemlerin spor müsabakalarındaki rolü dikkate alındığında duygusal durumlarını analiz etmek, müsabakalar sırasında karşılaştıkları mutluluk ve umutsuzluk duygularını anlamak açısından çok önemlidir (Özdayı ve Uğurlu, 2015). Çünkü müsabakalarda hakemlik yapmak, fiziksel ve zihinsel olarak yoğun bir dikkat gerektirir

(Tekin, 2018). Hakemler, her bir yarışmacının hareketlerini titizlikle gözlemlemeli ve herhangi bir kural ihlali veya haksız avantaj tespit etmek için hızlı ve doğru kararlar vermeleri gerekmektedir (Eren, 2023). Bu sürekli dikkat ve konsantrasyon gerektiren süreç, hakemlerin duygusal durumlarını etkileyebilir (Polat, 2011). Stres, hakemlerin duygusal durumunu önemli ölçüde etkileyebilir (Tercan, 2022). Özellikle büyük müsabakalarda binlerce insanın gözleri önünde yapılan kararlar, hakemler üzerinde ek bir baskı oluşturabilir (Gür, 2015). Her kararın sporcuların kariyerlerini etkileyebileceği bilinciyle, hakemlerin duygusal olarak zorlu bir denge bulmaları gerekir (Sarıkol, 2022).

1.1. Problem Durumu

Yüzme hakemleri, spor müsabakalarının sorunsuz ve adil bir şekilde yönetilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Hakem performansının etkili olabilmesi için duygusal durumlarının sağlıklı ve dengeli olması gerekmektedir. Ancak bu bireyler görevleri sırasında çeşitli stres faktörleriyle karşı karşıya kalmakta ve bu durum duygusal refahlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Batman ili özelinde yapılan bu çalışma yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini inceleyerek, duygusal durumlarını etkileyen faktörlerin derinlemesine anlaşılmasını amaçlamaktadır. Bu bağlamda hakemlerin yaşadıkları duygusal deneyimlerin, iş koşulları, mesleki deneyimler, medeni durum, yaş gibi değişkenler ile nasıl ilişkili olduğunun araştırılmasıdır.

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

- Hakemlerin mutluluk ve umutsuzluk düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
- Batman ilinde görev yapan yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeyleri nedir ve bu duygusal durumları etkileyen faktörler nelerdir?
- Hakemlerin mesleki deneyimleri, yaşları, medeni durumları vb. değişkenler ile mutluluk ve umutsuzluk düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
- Hakemlerin mesleki kıdemleri performansları ve görev alma süreçleri üzerinde nasıl bir etki yaratmaktadır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma Batman ilinde hâlihazırda aktif olarak hakemlik yapan hakemlerin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini incelemektedir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Yüzme hakemlerinin duygusal refahları sadece bireysel sağlıkları açısından değil, aynı zamanda spor müsabakalarının kalitesi ve adil yönetimi açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma Batman ili özelinde yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini inceleyerek spor hakemliği literatürüne katkıda bulunmaktadır. Araştırmanın sonuçları hakemlerin duygusal refahını artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesine ve uygulanmasına yardımcı olabilmektedir. Ayrıca bu araştırma diğer illerde ve farklı spor dallarında görev yapan hakemler için de yol gösterici olma özelliği taşımaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma aktif dönemde vize yenileyip faal olarak müsabakalarda görev yapan yüzme hakemlerini kapsamaktadır. Ayrıca çalışmanın katılımcıları Batman ili ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmada yüzme hakemlerinin demografik bilgileri, mutluluk ve umutsuzluk düzeyleri hakkında dürüst ve doğru bilgi vereceği varsayılmaktadır. Ayrıca kullanılan ölçeklerin (Oxford Mutluluk Ölçeği ve Beck Umutsuzluk Ölçeği) geçerli ve güvenilir ölçümler sağladığı kabul edilmektedir. Çalışmanın bulgularının hakemlerin duygusal durumları hakkında kapsamlı ve doğru bilgi sağlayacağı ve bu bilgilerin duygusal refahlarını artırmaya yönelik stratejiler geliştirmek için kullanılabileceği varsayılmaktadır.

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Spor ve Hakemlik

2.1.1. Spor

Spor, bireylerin yeteneklerini geliştirmeye, bedensel ve zihinsel sağlıklarına katkıda bulunmaya yönelik bir amaç doğrultusunda belirli kurallar çerçevesinde bireysel veya grup halinde gerçekleştirilen bedensel etkinliklerin genel adıdır (Tanrıverdi, 2012). Bireyin fizyolojik ve psikolojik sağlığına olumlu etkide bulunurken sosyal davranışlarını şekillendirmektedir. Zihinsel ve motor becerilerinin gelişimine yardımcı olan spor, biyolojik ve sosyal bir olgudur (Yılmaz, Şentürk ve Ramazanoğlu, 2014).

Spor, sağlığı destekleyen ve eğlence sağlayan bir bedensel aktivitedir. Ayrıca belirlenmiş kurallara göre yapılan oyun veya yarışmalardan duyulan keyif olarak da tanımlanabilir. (Akyol, Bilgiç ve Ersoy, 2008; Coşkuntürk, vd. 2023). Sporun bu kadar ilgi görmesi, insanın doğuşundan beri var olan mücadele ve başarı arzusunu, düzenli ve adil koşullar altında çeşitli zorluklarla karşılaşarak bir yarışma haline getirmesidir (Karakuş, 2005).

2.1.2. Hakemlik

Tarafsızlığın sağlanması için ortaya çıkan bir meslek olarak hakemlik, adaletin en çok önem ifade ettiği mesleklerden biridir. Hakemlerin adil olduklarına olan inanç, yarışan kişi ya da takımların ortaya koyacakları performansla ilişkili olduğu için son derece önemlidir (Sarıdede, 2018). O yüzden ki hakemlik, birden fazla kişi arasında geçen bir anlaşmazlığı çözmek üzere görevlendirilen ve spor müsabakalarını kurallara uygun bir şekilde yöneten görevli kimsedir (Ekmekçi, 2016). Sporcularla beraber sahada mücadele veren ve müsabakaların kaderini elinde bulunduran hakemler sporun en temel ögesidir (Pepe, vd. 1992).

Hakemler spor müsabakalarının vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilir ve antrenör ile sporcularla birlikte faaliyet gösterirler. Bu rol müsabakanın düzgün ve adil bir şekilde ilerlemesini sağlama gibi zorlu bir sorumluluğu içerir. İyi bir hakem müsabakanın taktik ve yetenek açısından kalitesini artırarak sporculara etkili bir

atmosfer sunarken, kötü bir hakemlik görevi ise seyircilerde, sporcularda ve antrenörlerde memnuniyetsizlik yaratarak müsabakaya gölge düşürebilmektedir. Bir müsabaka iyi giderken hakem genellikle az dikkat çekerken, kötü gittiğinde ise herkesin tartışma konusu olabilmektedir (Sayiner, vd. 2009; Eren, 2023).

2.1.2.1. Hakemlik mesleğinin tanımı, özellikleri ve sorumlulukları

Hakemlik, hukuki veya profesyonel bir anlaşmazlığı çözmek için taraflar arasında bağlayıcı bir karar verme sürecini ifade etmek (Özbek, 2017) ve genellikle hukuk, ticaret, spor veya diğer uzmanlık alanlarında bilgi ve deneyime sahip kişilerden oluşmaktadır (Karakuş, 2023). Hakemlik mesleği, uzmanlığı, tarafsızlığı ve karar alma yeteneği ile ön plana çıkan bir alan konumundadır (Tuncel, 2014).

Hakemlik tarihsel olarak çeşitli medeniyetlerde ve kültürlerde pratik edilmiştir. Antik çağlardan beri insanlar anlaşmazlıklarını çözmek için üçüncü bir tarafa başvurmuşlardır. Modern anlamda hakemlik ise özellikle ticari uyuşmazlıkların çözümünde yaygınlaşmıştır (Keçeciler, 2006). Taraflar arasında gönüllü olarak kabul edilen bir anlaşmazlığın, tarafsız bir üçüncü taraf olan hakemlerin katılımıyla çözülmesi hedeflenmektedir (Esendal, 2014).

Hakemliğin gerekli görülmeğe başladığını kurumlardan biri de rekabet ve mücadelenin ön plana çıktığı spor alanıdır. Spor alanı içinde hakemlik mesleği, yüksek etik standartlar gerektirmektedir. Hakemlerin tarafsızlık, bağımsızlık, dürüstlük ve gizlilik prensiplerine sıkı sıkıya bağlı kalmaları beklenmektedir. Ayrıca, adil bir karar verme sürecini sağlamak için hakemlerin eğitimli ve yetkin olmaları önemli bir hale gelmektedir (Yıldız, 2016).

Hakemlerin tarafsız olmaları taraflar arasındaki dengeyi korumalarını sağlar ve adil bir karar verme sürecini temin etmektedir. Aynı zamanda, objektif olmaları da kararlarının güvenilirliğini artırır. Kararlılık, hakemlerin aldıkları kararlara kararlılıkla bağlı kalmalarını ve etkili bir şekilde uygulamalarını sağlamaktadır. Uzmanlık ise hakemlerin çözdükleri konuda bilgi sahibi olmalarını ve gerektiğinde teknik veya hukuki detaylara hâkim olmalarını gerektirmektedir (Türker, 2022).

Hakemlerin temel sorumluluğu, taraflar arasındaki anlaşmazlığı adil bir şekilde çözmektir. Bu süreçte, hakemlerin belirlenmiş prosedürleri takip etmeleri, tarafları dinlemeleri, kanıtları değerlendirmeleri ve sonuçta bir karara varmaları gerekmektedir.

Ayrıca, hakemlerin kararlarını gerekçelendirerek açıklamaları ve taraflara adil bir süreç sağlamaları da önemlidir. Yine kararlarını gizlilik prensiplerine uygun bir şekilde açıklamalı ve tarafların mahremiyetini korumalıdır (Konuralp, 2018).

2.1.3. Yüzme hakemliğinin tanımı ve gereklilikleri

Yüzme, suyun üstünde veya altında belirli bir mesafeyi geçmek veya belirli bir süre boyunca su üzerinde kalmak için kullanılan bir spor dalıdır (Selçuk, 2013). Bu spor dalı müsabakalarının rekabetçi doğası gereği, birçok detayın kontrol edilmesi ve denetlenmesi gerekmektedir. Bu denetim ve kontrol sürecini sağlayan önemli figürlerden biri de yüzme hakemleridir. Yüzme hakemleri, yüzme müsabakalarının adil bir şekilde yürütülmesini sağlamak ve kuralların doğru bir şekilde uygulanmasını sağlamakla görevlidirler (Karakuş, 2023).

Yüzme hakemliği, yüzme müsabakalarında görev alan ve yarışma sürecini denetleyen yetkilendirilmiş kişilerin faaliyetlerini ifade etmektedir. Bu hakemler, genellikle ulusal veya uluslararası yüzme federasyonları tarafından belirlenen kurallara göre hareket etmektedirler (Aksoy, 2009; Tekin, 2018). Yüzme hakemleri, yarışma öncesi, sırası ve sonrasında çeşitli roller üstlenirler ve bu rolleri yerine getirirler.

Yüzme hakemi olabilmek için belirli gerekliliklerin karşılanması gerekmektedir (Yetim, 1996; Çetin, 2009; Yıldırım, vd. 2011; Tekin, 2018; Uzar, 2019; Yıldırım ve Araz, 2020; Karakuş, 2023). Bunlar:

Sahiplik ve Tarafsızlık: Yüzme hakemleri, sahip oldukları görevleri tarafsız bir şekilde yerine getirmelidirler. Herhangi bir sporcu veya takım lehine veya aleyhine bir tutum sergilememelidirler.

Kurallara Hâkimiyet: Yüzme hakemleri, ulusal ve uluslararası yüzme kurallarını tam olarak anlamalı ve uygulamalıdır. Bu, yarışmalarda doğru kararların alınmasını sağlar.

Dürüstlük ve İtibar: Hakemlik, dürüstlük ve itibar gerektiren bir görevdir. Yüzme hakemleri, mesleklerine ve sporculara karşı dürüst ve saygın bir tutum sergilemelidirler.

Karar Vermek için Hızlılık ve Doğruluk: Yüzme müsabakalarında anlık kararlar almak gerekebilir. Hakemlerin hızlı bir şekilde durumu değerlendirebilme yeteneği ve doğru kararlar verebilme yetenekleri önemlidir.

Eğitim ve Sertifikasyon: Yüzme hakemi olmak isteyen bireyler belirli bir eğitim programını tamamlamalı ve hakemlik sertifikası almalıdırlar. Bu sertifikasyon süreci, yüzme kurallarını öğrenmeyi, uygulamalı müsabaka denemeleri ile deneyimlemeyi ve hakemlik becerilerini geliştirmeyi içerir.

Pratik Deneyim: Teorik bilginin yanı sıra, yüzme hakemleri pratik deneyime de sahip olmalıdırlar. Bu, gerçek müsabaka ortamlarında görev alarak ve deneyim kazanarak elde edilir.

Güncel Kalma: Yüzme kuralları ve uygulamaları zaman zaman değişebilir. Dolayısıyla, yüzme hakemleri sürekli olarak güncel kalmalı ve ulusal, uluslararası federasyonlar tarafından yayınlanan yeni kuralları ve yönergeleri sürekli öğrenmelidirler.

İletişim Becerileri: Yüzme hakemleri etkili iletişim kurabilmelidirler. Sporcular, antrenörler, idareciler ve diğer hakemlerle uygun bir şekilde iletişim kurarak sorunları çözebilmelidirler.

2.1.3.1. Yüzme hakemliğinin zorlukları

Yüzme hakemliği, sporcuların yarışmalar sırasında kurallara uygunluğunu denetleyen ve sonuçları belirleyen önemli bir rol üstlenmektedir. Ancak, yüzme hakemliği sürecinde karşılaşılan bazı zorluklar bulunmaktadır. Bu zorluklar, hakemlerin deneyimleri, yarışma ortamı ve sporcuların davranışları gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır (Eroğlu, 2018).

Yüzme müsabakaları genellikle hızlı bir tempoda gerçekleşir ve hakemlerin anlık kararlar vermesini gerektirir (Böke, 2021). Bu durum, özellikle belirli durumların hızla geliştiği anlarda hakemlerin doğru kararlar vermelerini zorlaştırabilir. Örneğin, start anonsundan önce havuza atlayan sporcular veya dönüşler sırasında gerçekleşen kurallara aykırı davranışlar, anlık diskalifiye durum gelişmeleri vb. hakemlerin hızlı bir şekilde reaksiyon göstermesini gerektirebilmektedir.

Teknolojik ilerlemeler, yüzme hakemliği sürecini etkilemiş ve bazı kolaylıkları getirdiği gibi bazı zorlukları da ortaya çıkarmıştır. Özellikle yüzme müsabakalarında kullanılan anons cihazları, skorboardlar, touchpadlar vb. zamanlama sistemleri hakemlerin kararlarını desteklemek amacıyla kullanılmaktadır. Ancak, bu teknolojilerin kullanımı bazen bazı tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Örneğin; sporcunun touchpad dokunuşu sırasında cihazın arızalanması, skorboarda eksik verinin aktarılması,

anons cihazının geç tepki vermesi vb. hakem kararlarını etkileyebileceği durumlardan bazılarıdır.

2.2. Mutluluk Kavramı

Mutluluk, insan deneyiminin merkezinde yer alan karmaşık bir kavramdır ve çeşitli disiplinlerde yoğun bir şekilde araştırılmaktadır. Felsefeden psikolojiye, sosyolojiden ekonomiye kadar pek çok alanda mutluluk kavramının tanımı, bileşenleri, ölçümü ve etkileri üzerine birçok teori ve çalışma bulunmaktadır.

Öncelikli olarak mutluluk kavramının tanımı konusunda farklı disiplinler ve araştırmacılar arasında çeşitlilik gözlemlenmektedir. Genel olarak mutluluk olumlu duygular, yaşam memnuniyeti ve pozitif psikolojik durumlarla ilişkilendirilir. Örneğin; Mutluluk günlük yaşamda olumlu durumların fazla yaşanması, negatif durumların ise olumlu durumlara nazaran daha az yaşanması olarak tanımlanmaktadır (Güzel, vd. 2024). Yürütülen bu tahmin mutluluğu hem duygusal hem de bilişsel boyutlarda ele almaktadır.

Mutluluğun insan yaşamı üzerindeki etkileri oldukça geniş ve çeşitlidir. Mutluluk, bireylerin yaşam kalitesi, sağlıklı ilişkiler, iş performansı ve sosyal bağlantılar gibi birçok önemli alanı etkileyen bir faktördür. Ayrıca kişisel ve sosyal kaynaklar üzerindeki olumlu etkileri söz konusudur. Örneğin; Mutlu bireylerin daha sağlıklı ilişkilere ve daha yüksek bir yaşam memnuniyetine sahip oldukları gözlemlenmiştir. (Alsat Çolak, 2016).

Mutluluğun bireysel ve toplumsal düzeydeki önemi giderek daha fazla kabul görmektedir. Mutluluğun artırılması ve sürdürülmesi, bireylerin ve toplumların genel refahı için önemli bir hedeftir. Mutluluk, insan duygusal durumunun önemli bir yönüdür ve genellikle olumlu duygular, keyif ve tatmin duyguları ile ilişkilendirilir (Güzel, 2024). Psikolojik literatürde mutluluk, bireyin kendini iyi hissetmesi, yaşamından memnun olması ve olumlu duyguları sık sık deneyimlemesi olarak tanımlanır (Nedim Bal ve Gülcan, 2014). Pozitif psikolojinin temel konularından biri olan mutluluk, insanın yaşam kalitesini artıran bir faktör olarak kabul edilir (Sapmaz ve Doğan, 2012).

Diğer bir perspektiften bakıldığında, mutluluk sadece bireysel bir durum değil, aynı zamanda toplumsal bir olgudur. Bu bağlamda, mutluluğun sosyal etkileşimler, ilişkiler ve toplumsal yapı ile yakından ilişkili olduğu görülmektedir (Nedim Bal ve Gülcan, 2014; Demir ve Kutlu, 2016). Dolayısıyla, mutluluğun bireysel ve toplumsal

boyutları arasındaki etkileşim, mutluluğun tanımında dikkate alınması gereken önemli bir unsurdur.

Bu bağlamda mutluluğun karmaşık ve çok boyutlu bir olgu olduğu söylenebilir. Bireysel deneyimler, toplumsal etkileşimler, genetik faktörler ve çevresel koşullar gibi birçok değişken, mutluluğun algılanması ve deneyimlenmesinde rol oynar (Güzel, 2024). Bu nedenle mutluluğun tanımı ve ölçümü üzerine yapılan araştırmaların çoklu perspektiflerden ele alınması ve bu farklı boyutların göz önünde bulundurulması önemlidir.

Mutluluk, psikolojik ve duygusal refahın bir göstergesi olarak tanımlanır ve genellikle pozitif duygular, zevk ve memnuniyet hissi ile ilişkilendirilir (Sapmaz ve Doğan, 2012; Demir ve Kutlu, 2016). Yüzme hakemleri gibi stresli ve yoğun bir işte çalışan bireylerde mutluluk belirtileri, genellikle iş tatmini, kendini gerçekleştirme duygusu, pozitif ilişkiler ve yaşam doyumu olarak ortaya çıkar (Polat, 2014; Gündoğan ve Yetim, 2021). Daha önce yapılan bazı araştırmalara göre, iş tatmini ile mutluluk arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005). Yüzme hakemlerinin işlerinden memnun olmaları, genel yaşam tatmini düzeylerini artırabilir ve dolayısıyla mutluluklarını etkileyebilir.

Kendini gerçekleştirme duygusu da mutluluğun bir göstergesi olarak kabul edilir. Yüzme hakemleri, hakemlik kariyerlerinde ilerledikçe ve başarılar elde ettikçe, kendilerini daha yetkin ve başarılı hissedebilirler. Bu da genel mutluluk düzeylerini artırabilir (Bayındır, 2023). Yine pozitif ilişkilerin varlığı da mutluluk üzerinde etkilidir. Yüzme hakemlerinin, meslektaşları ve sporcularla olumlu ilişkiler geliştirmesi, sosyal destek alabilme ve sağlıklı iletişim kurabilme becerileri, mutluluk düzeylerini artırabilir (Köse, 2015; Turan, 2018).

2.3. Umutsuzluk Kavramı

Umutsuzluk psikolojik bir durumu ifade etmektedir ve kişinin gelecekteki olumlu sonuçlara olan inancını kaybetmesiyle karakterizedir. Bu kavram, genellikle bir kişinin yaşadığı zorluklar karşısında umutsuzluğa kapılması, çözüm bulma becerisini kaybetmesi ve hayatla ilgili rahatsız edici bir tavır sergilemesi olarak tanımlanır (Manav, 2011; Çelik, Sanberk ve Deveci, 2017). Umutsuzluk, genellikle kişinin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkiler ve depresyon, anksiyete ve diğer psikolojik sorunlarla ilişkilendirilmiştir (Güler, vd. 2014).

Umutsuzluk kavramı, özellikle psikoloji ve sosyal bilimler literatüründe geniş çapta incelenmiştir. Bu bağlamda, umutsuzluk üzerine yapılan araştırmalar, bireylerin yaşadıkları olumsuz deneyimlerle nasıl başa çıktıklarını ve bu süreçte ne tür psikolojik tepkiler sergilediklerini anlamak için önemli bir zemin oluşturmuştur. Umutsuzluk, bireylerin stresle baş etme mekanizmalarını, problem çözme becerilerini ve duygusal düzenleme yeteneklerini etkileyebilir (Erdem, 2015; Arabacı, 2018).

Umutsuzluk kavramı genellikle kişinin yaşadığı travmatik deneyimler, süregelen stres, düşük benlik saygısı ve çaresizlik duygularıyla ilişkilendirilir (Ağır, 2017). Ayrıca kişinin kontrol hissi eksikliği, olumsuz düşünce kalıpları ve geleceğe yönelik umutsuz beklentiler de umutsuzluğun ortaya çıkmasında etkili olabilmektedir (Karaköse, 2021).

Umutsuzluk, bireyin gelecekle ilgili olumlu sonuçlar beklememe, duygularıyla mücadele etme yeteneğini kaybetme ve hayata karşı umutsuz bir tutum geliştirme durumunu ifade etmektedir (Beck, 1974). Umutsuzluk kavramı, psikolojik literatürde genellikle depresyonun bir belirtisi olarak ele alınır ve kişinin yaşamında umutsuzluğun artması, depresyon belirtilerinin şiddetlenmesiyle ilişkilidir (Erdem, 2015; Arabacı, 2018). Umutsuzluk, bireyin olumsuz olaylara karşı baş etme yeteneğini azaltabilir ve genel yaşam kalitesini düşürebilir (Ottekin, 2009).

Umutsuzluğun bilişsel boyutu, bireyin gelecek hakkında olumsuz düşünceler geliştirmesiyle ilişkilidir. Umutsuzluğun bilişsel boyutu, kişinin geleceğe yönelik umut dolu düşünceler yerine çaresizlik, başarısızlık ve olumsuzluk düşünceleri geliştirmesini içerir. Bu tür düşünceler, kişinin yaşamında olumsuz bir döngü oluşturabilir ve depresyonu tetikleyebilir (Beck, 1967).

Umutsuzluğun duygusal boyutu, kişinin olumsuz duygularını deneyimlemesiyle ilişkilidir. Umutsuzluk duyguları, genellikle çaresizlik, umutsuzluk ve mutsuzluk hissiyatını içerir. Bu duygular, bireyin motivasyonunu azaltabilir, enerji seviyelerini düşürebilir ve genel yaşam memnuniyetini olumsuz etkileyebilir (Yaman, 2019).

Davranışsal boyut ise bireyin umutsuzluk duygularıyla baş etmek için sergilediği davranışları ifade etmektedir. Umutsuzluk, çeşitli kaçınma davranışlarına yol açabilir, sosyal geri çekilme ve motivasyon eksikliği gibi davranışsal belirtilerle kendini gösterebilir (Eker, 2017).

Umutsuzluk, bireyin yaşamında ciddi sonuçlara yol açabilecek önemli bir psikolojik durumdur. Bu nedenle, umutsuzluğun etkilerini anlamak ve umutsuzluğu azaltmaya yönelik etkili müdahaleler geliştirmek, psikolojik araştırmaların önemli bir odak noktası olmuştur (Yücel, 2024).

Umutsuzluk psikoterapi ve danışmanlık süreçlerinde ele alınan bir konudur. Bu bağlamda bireylerin umutsuzluk düzeylerini azaltmaya yönelik terapi teknikleri ve müdahaleler geliştirilmiştir. Örneğin, bilişsel-davranışçı terapi, umutsuzluğu azaltmada etkili olduğu kanıtlanmış bir terapi yöntemidir (Beck, vd. 1979; Aslan, 2023). Umutsuzluk sürecinde bireylerin yaşadığı psikolojik sıkıntıları anlamak ve bunlara etkili müdahaleler geliştirmek açısından önemlidir. Bu nedenle, umutsuzluk üzerine yapılan araştırmalar, bireylerin ruh sağlığı ve iyilik hali üzerinde olumlu bir etki sağlayabilmektedir.

2.4. Hakemlikte Mutluluk ve Umutsuzluk

Spor, sadece sporcular için değil, aynı zamanda hakemler ve diğer yetkililer için de önemli bir alan olarak kabul edilir. Spor etkinliklerinin yönetimi ve denetimi, adil ve doğru bir şekilde gerçekleştirilmelidir (Karakuş, 2023). Bu bağlamda, yüzme ve diğer spor dallarında hakemlik yapmak, bireylerin iş tatmini, iyi oluş durumu ve pozitif psikolojik etkileri üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilmektedir (Yıldız ve Dumlu, 2020).

Yüzme ve spor hakemliği yapmak, bireylerin iş tatmini düzeyini etkileyen çeşitli faktörleri içerir (Kargün, 2011). Hakemlik, bireylere başarı ve sorumluluk duygusu kazandırabilmektedir (Yıldıran, 2005). Bir yarışmanın doğru bir şekilde yönetilmesi ve kuralların adil bir şekilde uygulanması, hakemlerin kendilerini değerli ve önemli hissetmelerini sağlayabilmektedir (Almak, 2019). Ayrıca hakemlik yapmak, kişisel gelişim ve yeteneklerin kullanımı için bir fırsat sunmaktadır (Mücevher, 2021).

Hakemlerin umutsuzluk düzeylerini etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır (Yerebatan, 2019; Gerey ve İlgörmüş, 2021):

Stres ve Baskı: Yüzme hakemliği, yüksek stres ve baskı altında yapılan bir faaliyettir. Özellikle büyük müsabakalarda veya kalabalık anma programlarında hakemlerin üzerindeki stres ve baskı oldukça yüksek olabilmektedir. Bu durum hakemlerin umutsuzluğa sürüklenmesine neden olabilmektedir.

Performans Endişesi: Hakemlerin performansları genellikle eleştirilere ve tartışmalara maruz kalır. Bu da hakemlerin kendilerine olan güvenlerini azaltabilir ve umutsuzluğa yol açabilir.

Sosyal Destek Yetersizliği: Bazı araştırmalar sosyal destek eksikliğinin umutsuzluğu artırabileceğini göstermektedir. Yüzme hakemleri bazen zorlu kararlar

almak zorunda kaldıklarında yeterli sosyal destek bulamayabilirler ve bu da umutsuzluğa neden olabilmektedir.

Mesleki Kaygılar: Yüzme hakemlerinin mesleklerine ilişkin belirsizlikler ve endişeler de umutsuzluğun nedenleri arasında yer alabilir. Özellikle hakemlik kariyerlerinde ilerleme kaydetme veya hakemlik standartlarını karşılama, hakemlikte ilerleme konusundaki kaygılar umutsuzluğa katkıda bulunabilmektedir.

Kişisel Faktörler: Hakemlerin kişisel özellikleri ve geçmiş deneyimleri de umutsuzluğu etkileyebilir. Örneğin; geçmişte yaşanan olumsuz deneyimler veya kişisel travmalar, umutsuzluğun ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Bu faktörler yüzme hakemlerinin umutsuzluğunu etkileyebilecek önemli etmenlerdir.

2.4.1. Hakemlikte iyi oluş

İyi oluş durumu, bireylerin duygusal, zihinsel ve fiziksel olarak iyi hissetmelerini ifade etmektedir (Özen, 2010). Hakemlik sırasında karar verme yeteneği ve problem çözme becerileri geliştirilirken, bu durum genel olarak bireylerin duygusal iyilik hali üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilmektedir (Tercan, 2022). Ayrıca spor etkinliklerinde yer almak ve diğer hakemlerle etkileşimde bulunmak, sosyal bağları güçlendirebilir ve destekleyici bir ortam sağlayabilmektedir (Doğan, 2001).

Spor alanında psikolojik iyi oluşun gerçekleşebilmesi için duygusal durumların, zihinsel durumların ve sosyal açıdan iyi olma durumlarının bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir (Yavuz ve İlhan, 2023). Psikolojik iyi oluşun hakemlikteki rolü ve önemi, spor etkinliklerinin adil ve keyifli bir ortamda gerçekleşmesinde kritik bir faktördür. Bu nedenle, hakemlerin psikolojik iyi oluşlarını desteklemeye yönelik stratejiler geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir.

Stresle başa çıkma becerileri, odaklanma yeteneği ve karar verme becerileri gibi özellikleri içeren hakemlikte psikolojik iyi oluşun özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Ekmekçi, 2011):

Karar Verme Sürecinde Etkisi: Hakemlerin karar sürecini etkileyen psikolojik faktörler, hakemlerin karar sürecini etkilemektedir.

Hakem Performansına Etkisi: Yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine sahip hakemlerin daha objektif ve adil kararlar verdiği bilinmektedir.

Sporun İtibarı ve Güvenilirliği Üzerindeki Etkileri: Hakemlerin psikolojilerinin iyi olması, spora olan güveni artırmasının yanı sıra spor müsabakalarını daha ilgili ve prestijli hale getirmektedir.

Hakem Performansı ve Sporcu Memnuniyeti Üzerindeki Etkileri: Psikolojik durumları iyi olan hakemler spor müsabakalarında daha iyi performans gösterir ve sergiledikleri bu iyi performans ile sporcuların güvenini kazandırmaktadır.

Hakemlerin kariyerlerinin belirli dönemlerinde tükenmişlik belirtileri gösterebileceği bilinmektedir. Hakemlik, teknik zorluklarla dolu ve aynı zamanda sportif başarıyı etkileyebilen bir görevdir. Bu durum, hakemlerin görevlerini hızlı ve seyirci önünde uygulamalarından kaynaklanmaktadır (Ekmekçi Dağlı, İnan Işık ve Dikmen Çoban, 2020). Ayrıca, karar alma yetkisi ve bu kararların sorgulanabilirliği, hakemliği stres faktörü yoğun ve riskli meslekler arasına sokmaktadır. Spor müsabakalarında, hakemler sporcular ve antrenörlerin yanı sıra önemli bir unsurdur. Hakemlerde tükenmişlik, stres, kaygı ve güven eksikliği gibi durumlar sürekli hale geldiğinde, kararların güvenilirliği ve dolayısıyla hakemlik becerisi sorgulanmaya başlar (Ekmekçi, 2016). Bu döngüsel olarak, hakemlerin başarısız müsabaka yönetimi ve tükenmişlik durumları arasında bir artış eğilimi gösterebileceği anlamına gelebilmektedir. Çünkü hakemlerin görevlerini etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için hem fiziksel hem de ruhsal olarak iyi durumda olmaları gerekmektedir (Ekmekçi Dağlı, İnan Işık ve Dikmen Çoban, 2020).

Hakemler spor organizasyonlarında düzeni sağlayan ve oyun kurallarının doğru uygulanmasını sağlayan önemli bir faktördür (Eren, 2023). Ancak hakemlik sadece kuralların uygulanmasıyla sınırlı değildir; aynı zamanda hakemlerin kendilerini geliştirmeleri, stresle başa çıkmaları ve kararlarını verirken hızlı düşünme becerilerini kullanmaları gereken bir süreçtir (Çetin, 2009). Bu süreç hakemlerin psikolojik olarak sağlıklı olmalarını ve işlerini etkili bir şekilde yapabilmelerini gerektirmektedir.

Yapılan araştırmalar; düzenli fiziksel aktivitenin mutluluk düzeylerini artırdığı yönündeki tahminleri artırmaktadır (Ayyıldız ve Sunay, 2021). Spor hakemliği yapan bireyler genellikle düzenli fiziksel aktiviteye sahiptirler ve bu da mutluluk düzeylerini olumlu yönde etkileyebilir. Ayrıca hakemlik faaliyetleri sırasında yaşanan zorluklar ve başarılar, bireylerin özsaygılarını artırabilir ve kendilerini daha değerli ve mutlu hissetmelerini sağlayabilmektedir.

Spor hakemleri hızlı ve doğru kararlar vermek zorundadırlar (Ekmekçi, 2011). Bu durum hakemlik faaliyetlerinin stresli ve yoğun olmasına neden olabilmektedir.

Ancak doğru kararlar verme yeteneği ve bu başarılar, hakemlerin kendilerine olan güvenlerini artırabilir ve mutluluk düzeylerini yükseltebilmektedir (Şahin, 2023).

Hakemlik, rekabetçi sporlarda adil bir oyunun temelini oluştururken, kararların sübjektif olması ve hataların yapılma olasılığı, sporcular arasında ve seyirciler arasında umutsuzluk duygularına neden olabilir. Özellikle kritik anlarda alınan hatalı kararlar veya hakemlerin yanlış davranması, sporcuları ve taraftarları hayal kırıklığına uğratabilir ve umutsuzluğa sürükleyebilmektedir (Dinçer, 2017).

Spor, genellikle rekabet, heyecan ve zaferle ilişkilendirilse de, umutsuzluk da sporun doğal bir parçasıdır (Sönmez, 2017). Sporcuların performanslarının sonucu, takımın başarısı veya hakem kararları gibi faktörler, sporun doğası gereği umutsuzluk hissiyatına yol açabilir (Eren, 2023). Ancak, bu umutsuzluk duygusu sporcuların ve taraftarların rekabetçi ruhu ve mücadeleci doğasıyla birlikte gelir.

Hakemlik kararlarının ve umutsuzluk duygularının yönetimi, sporcuların ve taraftarların sağlıklı bir rekabet ortamında kalmasını sağlamak için önemlidir (Eren, 2023). Spor organizasyonları, hakemlerin eğitimi ve denetimi konusunda önlemler alarak, adil bir oyunun sağlanmasına çalışırken, sporcuların da hatalı kararlarla başa çıkmayı ve umutsuzluk duygularını yönetmeyi öğrenmeleri önem taşımaktadır (Tosun Tunç, 2014).

Hakemlik ve umutsuzluk, rekabetçi sporun doğası gereği bir araya gelir (Sönmez, 2017). Ancak, adil bir oyunun sağlanması ve sporun ruhunu korumak için, hakemlerin ve sporcuların bu konularda bilinçli ve dengeli bir yaklaşım sergilemeleri önemlidir (Elik, 2017).

Hakemlik mesleği de diğer meslekler gibi çeşitli zorluklarla karşı karşıyadır. Araştırmalar, mutlu hakemlerin daha verimli çalıştığını ve daha adil kararlar aldıklarını göstermektedir. Mutluluk, bir hakemin iş performansını etkileyen önemli bir faktördür çünkü mutlu hakemlerin daha iyi odaklanma yetenekleri ve daha yüksek motivasyon seviyeleri vardır. Öte yandan, umutsuzluk hakemlik mesleğinde ciddi bir sorundur çünkü adil olmayan kararlar alınmasına ve mesleki tükenmişliğe neden olabilmektedir (Dağ, 2022; Türker ve Yılmaz, 2023).

Mutlu hakemler, daha az hata yapma eğilimindedir ve daha etkili iletişim kurma yeteneklerine sahiptir. Ayrıca, mutlu hakemlerin mesleklerine olan bağlılıkları daha yüksektir ve mesleklerinden daha fazla tatmin duyarlar (Deryahanoğlu, 2014). Öte yandan, umutsuz hakemlerin karar verme becerileri ve mesleklerine olan bağlılıkları

olumsuz etkilenebilir. Umutsuzluk, hakemlik mesleğinde mesleki tükenmişliğe ve depresyona neden olabilmektedir (Eti, 2022).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi amacıyla nicel yöntem kullanılmıştır. Nicel araştırma yönteminin desenlerinden olan ilişkisel tarama modellerinde iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığı veya boyutu belirlenmeye çalışılır (Karasar, 2014).

3.2. Veri Toplama Araçları

Çalışma için katılımcıların demografik bilgilerinin bulunduğu soru formu ile Oxford Mutluluk Ölçeği ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada hazırlanan anket formu çevrimiçi platforma (Google form) aktarılmış ve çevrim içi bir şekilde yüzme hakemlerinin katılımları sağlanmıştır.

Soru Formu: Kullanılan soru formu demografik bilgilerin yanı sıra mesleki bilgileri olduğu sorulardan oluşmaktadır. Katılımcıların cinsiyeti, yaşı, meslek ve meslek kıdemi ve hakemlik kariyerlerine ilişkin sorular yer almaktadır.

Oxford Mutluluk Ölçeği: Katılımcıların mutluluk düzeylerini ölçmek amacıyla Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilen ve Doğan ve Sapmaz (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan “Oxford Mutluluk Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 6'lı Likert tipinde (1=kesinlikle katılmıyorum, 6=kesinlikle katılıyorum) olup 29 maddelik tek faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) 0,86'dır. OMÖ'de 1, 6, 10, 13, 14, 19, 23, 24, 27, 28, 29 numaralı maddeler ters kodlanmıştır. OMÖ puanının yüksek olması mutluluğun yüksek olduğu anlamına gelir.

Beck Umutsuzluk Ölçeği: Beck, vd. (1974) tarafından geliştirilmiştir. Seber, (1991) tarafından çeviri yapılmıştır. Ülkemizde geçerlik ve güvenirlik araştırması Durak ve Palabıyıkoglu (1994) tarafından yapılmıştır. 11 "doğru" cevap ve 9 "yanlış" cevabın yer aldığı BUÖ ölçek anahtarına göre her uyumlu cevaba "1" puan, her uyumsuz cevaba "0" puan verilmektedir. Ortaya çıkan aritmetik toplam “umutsuzluk puanını” oluşturur. BUÖ'nin kesim puanı yoktur, puanların olası değişkenliği 0 ile 20 arasındadır. Alınan puanlar yükseldikçe bireyin umutsuzluk düzeyinin de yüksek olduğu kabul edilir.

3.3. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Batman ili sınırları içinde faaliyet gösteren ve yüzme müsabakalarında hakemlik yapan bireylerdir. Çalışmanın örneklemini ise anket çalışmasına gönüllü katılan 207 kişi olmuştur. Araştırmanın güvenilirliğine ve geçerliğini etkileyecek bireyler ayıklandıktan sonra 200 kişilik bir katılımcı grubu oluşturulmuştur.

Çizelge 1. Demografik Bilgiler

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Erkek	103	51,5
	Kadın	97	48,5
	Toplam	200	100
Yaş	18-24 Yaş	39	19,5
	25-34 Yaş	93	46,5
	35-44 Yaş	51	25,5
	45-54 Yaş	17	8,5
	Toplam	200	100
Medeni Durum	Evli	102	51
	Bekar	98	49
	Toplam	200	100
Eğitim Durumu	Lise	18	9
	Ön Lisans	34	17
	Lisans	122	61
	Lisansüstü	26	13
	Toplam	200	100
Hakemlik Kıdemi	İl Hakemi	105	52,5
	Aday Hakem	95	47,5
	Toplam	200	100
1 Yıl Boyunca Görev Alınan Müsabaka Sayısı	0-2 arası	59	29,5
	3-5 arası	44	22
	6-9 arası	41	20,5
	10 ve üstü	56	28
	Toplam	200	100
Meslek	Antrenör	43	21,5
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	53	26,5
	Sportif Eğitim Uzmanı	21	10,5
	Memur	37	18,5
	Askeri Personel	12	6
	Diğer	34	17
	Toplam	200	100
Meslek Kıdemi	1-3 Yıl	71	35,5
	4-6 Yıl	57	28,5
	7-9 Yıl	25	12,5
	10 Yıl ve üstü	47	23,5
	Toplam	200	100

Çizelge 1’de görüldüğü gibi katılımcıların %51,5’i erkek, %48,5’i de kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların %19’u 18-24 yaşında, %46,5’i 25-34 yaşında, %25,5’i 35-44 yaşında, %8,5’i 45-54 yaşındadır. Hakemlerin %51’i evli, %49’u bekârdır. Eğitim durumları %9’u lise, %17’si ön lisans, %61’i lisans, %13’ü lisansüstü şeklindedir. Hakemlik kıdemleri incelendiğinde %52,5’i İl Hakemi, %47,5’i Aday Hakemdir. 1 yıl boyunca görev alınan müsabaka sayısı %29,5’i 0-2 arası, %22’si 3-5 arası, %20,5’i 6-9 arası, %28’i 10 ve üstü görev almaktadır. Katılımcıların mesleklerine bakıldığında: %21,5’i Antrenör, %26,5’i Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, %10,5’i Sportif Eğitim Uzmanı, %18,5’i Memur, %6’sı Askeri Personel, %17’si Diğer mesleklerdendir. Meslek kıdemlerine bakıldığında %35,5’i 1-3 yıl, % 28,5’i 4-6 yıl, %12,5’i 7-9 yıl, %23,5’i 10 yıl ve üstü görev yapmaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS istatistiksel analiz programı kullanılarak frekans analizi, korelasyon ve regresyon analizi gibi yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir (Grandey, 2000). Analiz sürecinde T testi ve ANOVA kullanılmıştır. Anlamlılık seviyesi olarak $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Veri analizi sürecinde SPSS v.27 yazılımı kullanılmıştır. Betimsel istatistikler, değişkenler arası ilişkiler ve güvenilirlik analizleri bu yazılım aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Analize başlamadan önce veri setinde eksik veri olup olmadığı kontrol edilmiş ve eksik veriye rastlanmamıştır. İlk aşamada verilerin normal dağılım varsayımını karşılayıp karşılamadığı incelenmiştir. Analizler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiğini belirlemek amacıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca frekans dağılım grafiği (histogram) verilerin normal dağılım sergilediğini doğrulamıştır. Bu doğrultuda elde edilen bulgular bağımsız örneklem T-testi ve Tek Yönlü Varyans (ANOVA) analizi ile değerlendirilmiştir.

3.5. Etik Hususlar

Çalışma konusu belirlenip tez öneri formu sunulduktan sonra çalışmada kullanılacak olan Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) ve Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) için geliştiricilerden ölçek kullanım izni talep edilmiştir. Ölçekler için gerekli izinler

alındıktan sonra Batman Üniversitesi Etik Kurulunda çalışmanın izni alınmıştır. Etik kurul izni ile birlikte katılımcıların bağlı olduğu kurum olan Batman Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arasında yapılan yazışma yapılmış ve hakemlerin çalışmaya katılımları için kurum izni alınmıştır. EK-1’de Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) Soruları, EK-2’de Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) Kullanım İzni, EK-3’de Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) Soruları, EK-4’de Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) Kullanım İzni, EK-5’de Soru Formu, EK-6’da Etik Kurul İzni, EK-7’de Batman Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Araştırma İzni Onayı sunulmuştur.

4. ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE TARTIŞMA

4.1. Araştırmanın Sonuçları

Elde edilen demografik bilgiler ve demografik değişkenler Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Oxford Mutluluk Ölçeği puanları üzerindeki etkilerini anlamada önemli bilgiler sağlamaktadır. Çalışmada elde edilen verilerde T-Testi ve Anova Testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları her bir demografik değişkenin ölçek puanı üzerindeki istatistiksel anlamlılığını ortaya koymuştur.

4.1.1. Yüzme hakemlerinin mutluluk düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki

Çizelge 2 incelendiğinde; Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanlarının cinsiyete göre T-Testi analiz sonuçlarında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Çizelge 2. Oxford mutluluk ölçeğinin cinsiyete göre t testi analiz sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
OMÖ Toplam	Erkek	103	129,05	22,73	0,742	0,459
	Kadın	97	126,57	24,52		

*** ($p<0,05$)

OMÖ toplam puan ortalamasında erkekler (129,05) kadınlardan (126,57) daha yüksek puana sahip olmasına rağmen istatistiksel olarak cinsiyetin mutluluk düzeyleri üzerinde belirgin bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 3. Oxford mutluluk ölçeğinin medeni duruma göre t testi analiz sonuçları

Ölçek	Medeni Durum	n	$\bar{x}$	ss	t	p
OMÖ Toplam	Evli	102	133,51	21,68	3,56	1,421
	Bekar	98	121,95	24,15		

*** ($p<0,05$)

Çizelge 3’de Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanlarına bakıldığında Evlilerin ortalama puanı 133,51 bekarların 121,95 gözüktüğü de anlamlılık değeri olan $p=1,421$ ($p>0,05$) büyük bir değer olduğundan medeni durumun mutluluk üzerinde bir etkisinin olmadığını göstermektedir ($p>0,05$).

Çizelge 4. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin yaşları arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Hakemlerin Yaşı	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
OMÖ Toplam	18-24 Yaş	39	123,84	22,82	2,57	0,055	
	25-34 Yaş	93	126,16	25,21			
	35-44 Yaş	51	129,45	21,73			
	45-54 Yaş	17	141,52	17,02			

** ($p<0,05$)

Çizelge 4 incelendiğinde; 18-24 yaş grubundaki hakemlerin ortalama mutluluk puanı 123,84 iken, 45-54 yaş grubundaki hakemlerin ortalama mutluluk puanı 141,52 olarak belirlenmiştir. Fakat anlamlılık değeri olan $p=0,05$ ’ten büyük bir değer olduğundan yaş grupları ile Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanları arasındaki anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bu durum yaşı yüzme hakemlerinin mutluluk düzeyleri üzerinde anlamlı olmadığını göstermektedir.

Çizelge 5. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin eğitim durumu arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
OMÖ Toplam	Lise	18	123,27	26,26	2,37	0,072	
	Ön Lisans	34	137,00	21,10			
	Lisans	122	125,64	23,06			
	Lisansüstü	26	129,42	25,37			

** ($p<0,05$)

Çizelge 5’de farklı eğitim seviyelerine sahip hakemlerin mutluluk puanları incelendiğinde lise mezunları ($\bar{x}=123,27$), ön lisans mezunları ($\bar{x}=137,00$), lisans mezunları ($\bar{x}=125,64$) ve lisansüstü mezunları ($\bar{x}=129,42$) olarak görülse de OMÖ toplam puanları arasındaki ilişkinin p değeri=0,072 olduğundan istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$). Bu veri eğitim durumunun mutluluk üzerinde belirleyici bir faktör olarak görülemeyeceğini, hakemlerin eğitim durumu ile mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucunu doğurmaktadır.

4.1.2. Yüzme hakemlerinin mutluluk düzeyleri ile mesleki özellikleri arasındaki ilişki

Çizelge 6. Oxford mutluluk ölçeğinin hakemlik kademine göre t testi analiz sonuçları

Ölçek	Hakemlik Kademi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
OMÖ Toplam	İl Hakemi	105	133,62	22,50	3,75	0,001
	Aday Hakem	95	121,47	23,22		

** (p<0,05)

Çizelge 6 incelendiğinde; Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanlarının hakemlik kademine göre T-Testi analiz sonuçlarında anlamlı bir fark bulunduğu görülmektedir (p<0,05). İl hakemlerinin OMÖ toplam puan ortalaması 133,62 aday hakemlerin ise 121,47'dir. Bu sonuçlar, hakemlik kademine göre Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) puanları üzerinde belirgin bir etkisinin olduğunu göstermektedir.

Çizelge 7. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin yıl içinde görev aldıkları müsabaka sayısı arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Müsabaka Sayısı	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
OMÖ Toplam	0-2	59	114,23	21,62	12,3	<0,001	2,3,4>1
	3-5	44	130,81	24,18			
	6-9	41	139,39	17,58			
	10 ve üstü	56	131,42	22,79			

** (p<0,05)

Çizelge 7'nin verilerine bakıldığında hakemlerin yıl içinde görev aldıkları müsabaka sayısının Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanları üzerinde anlamlı bir fark yarattığı görülmektedir (F=12,3 p<0.001). OMÖ toplam puanlarına bakıldığında, 0-2 müsabakada görev alan hakemlerin ortalama puanı 114,23 3-5 müsabakada görev alanların 130,81 6-9 müsabakada görev alanların 139,39 10 ve üzeri müsabakada görev alanların ise 131,42'dir.

Anlamlı farklar incelendiğinde; 0-2 müsabakada görev alan hakemler ile 3-5, 6-9 ve 10 ve üstünde müsabakada görev alan hakemler arasında fark bulunmaktadır (2,3,4>1). 3-5 müsabakada görev alan hakemler ile 0-2 görev alanlar arasında fark bulunmaktadır Bu sonuç, daha düşük sayıda müsabakada görev alan hakemlerin mutluluk seviyelerinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Çizelge 8. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin meslekleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Meslek	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
OMÖ Toplam	Antrenör	43	123,41	25,71	4,33	<0,001	5>1 5,4>6
	Beden Eğitimi ve Spor. Öğretmeni	53	126,56	22,30			
	Sportif Eğitim Uzmanı	21	134,66	19,62			
	Memur	37	133,75	20,50			
	Askeri Personel	12	147,41	17,91			
	Diğer	34	117,94	24,36			

** (p<0,05)

Çizelge 8 incelendiğinde; meslekler ile Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (p<0,05).

Diğer meslek grubunun ortalama puanı 117,94 iken, askeri personel grubunun ortalama puanı 147,41 olarak saptanmıştır.

Meslekler arasındaki farklara bakıldığında; Askeri Personel ile Antrenör arasında (5>1), Memur ile Diğer arasında (4>6) ve Askeri Personel ile Diğer arasında fark bulunmaktadır (5>6). Bu durum, farklı meslek gruplarının mutluluk düzeylerinde belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Çizelge 9. Oxford mutluluk ölçeği ile hakemlerin meslek kıdemleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Meslek Kıdemi	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
OMÖ Toplam	1-3 Yıl	71	119,56	23,68	6,32	<0,001	2>1
	4-6 Yıl	57	136,80	22,16			
	7-9 Yıl	25	131,44	21,90			
	10 Yıl ve üstü	47	127,61	22,19			

** (p<0,05)

Çizelge 9 incelendiğinde; meslek kıdemi ile Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (p<0,05). 1-3 yıl kıdemi olan hakemlerin ortalama mutluluk puanı 119,56 iken, 4-6 yıl kıdemi olanların ortalama puanı 136,80 olarak saptanmıştır.

Meslek Kıdemi arasındaki farklara bakıldığında; 1-3 yıl ile 4-6 yıl arasındaki hakemlerde fark bulunmaktadır (2>1). Bu durum hakemler arasında kıdem arttıkça mutluluk seviyelerinin arttığını göstermektedir.

4.1.3. Yüzme hakemlerinin umutsuzluk düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki

Çizelge 10'a bakıldığında Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) toplam puanlarının cinsiyete göre T-Testi analiz sonuçlarında anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir ($p>0,05$).

Çizelge 10. Beck umutsuzluk ölçeğinin cinsiyete göre t testi analiz sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
BUÖ Toplam	Erkek	103	4,90	4,07	-0,500	0,618
	Kadın	97	5,19	4,21		
BUÖGİD	Erkek	103	0,69	1,28	-0,121	0,904
	Kadın	97	0,72	1,35		
BUÖMK	Erkek	103	2,19	1,56	-0,148	0,883
	Kadın	97	2,22	1,55		
BUÖGİB	Erkek	103	1,62	1,32	-1,180	0,240
	Kadın	97	1,85	1,47		

** ($p<0,05$)

Erkeklerin BUÖ toplam puan ortalaması 4,90 iken, kadınların ortalaması 5,19'dur. Aynı şekilde alt boyutlara bakıldığında da, BUÖGİD, BUÖMK, BUÖGİB (t sırasıyla -0,500, -0,121, -0,148, -1,180; $p>0,05$) olduğundan cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu sonuçlar, cinsiyetin Beck Umutsuzluk Ölçeği puanları üzerinde belirgin bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Çizelge 11. Beck umutsuzluk ölçeğinin medeni duruma göre t testi analiz sonuçları

Ölçek	Medeni Durum	n	$\bar{x}$	ss	t	p
BUÖ Toplam	Evli	102	4,16	3,27	-3,134	0,002
	Bekar	98	5,95	4,70		
BUÖGİD	Evli	102	0,47	1,05	-2,655	0,009
	Bekar	98	0,95	1,51		
BUÖMK	Evli	102	1,92	1,24	-2,713	0,008
	Bekar	98	2,51	1,78		
BUÖGİB	Evli	102	1,44	1,17	-3,080	0,002
	Bekar	98	2,04	1,55		

** ($p<0,05$)

Çizelge 11 incelendiğinde; Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) toplam puanlarının medeni duruma göre T-Testi analiz sonuçlarında anlamlı farklar olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Evli bireylerin BUÖ toplam puan ortalaması 4,16 bekar bireylerin ise 5,95'dir. Alt boyutlar incelendiğinde, Gelecek İle İlgili Duygular (BUÖGİD), Motivasyon Kaybı (BUÖMK) ve Gelecek İle İlgili Beklentiler (BUÖGİB) alt boyutlarında da evli ve bekar bireyler arasında anlamlı farklar bulunmaktadır (t sırasıyla -3.134, -2.655, -2.713, -3.080; $p<0,05$). Bu sonuçlar, medeni durumun Beck Umutsuzluk Ölçeği puanları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Çizelge 12. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin yaşları arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Hakemlerin Yaşı	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
BUÖ Toplam	18-24 Yaş	39	5,12	3,92	3,71	0,013	2>4
	25-34 Yaş	93	5,87	4,55			
	35-44 Yaş	51	4,21	3,63			
	45-54 Yaş	17	2,82	2,00			
BUÖGİD	18-24 Yaş	39	0,64	1,24	1,83	0,143	
	25-34 Yaş	93	0,92	1,50			
	35-44 Yaş	51	0,50	1,13			
	45-54 Yaş	17	0,29	0,58			
BUÖMK	18-24 Yaş	39	2,41	1,61	4,35	0,005	1,2>4
	25-34 Yaş	93	2,48	1,58			
	35-44 Yaş	51	1,88	1,42			
	45-54 Yaş	17	1,23	1,14			
BUÖGİB	18-24 Yaş	39	1,71	1,37	2,76	0,043	2>4
	25-34 Yaş	93	2,00	1,53			
	35-44 Yaş	51	1,45	1,26			
	45-54 Yaş	17	1,17	0,72			

*** ($p<0,05$)

Çizelge 12 incelendiğinde; hakemlerin yaş gruplarının BUÖ toplam puanları, BUÖMK, BUÖGİB üzerinde anlamlı fark olduğu görülmüştür. ($p<0,05$). Sadece BUÖGİD alt boyutunda anlamlı bir fark görülmemektedir. Ayrıca yaş değişkenine göre farklara bakıldığında; BUÖ Toplamda 25-34 yaş grubundaki hakemler ile 45-54 yaş grubundaki hakemler arasında anlamlı fark bulunmuştur ($2>4$). BUÖMK'da 45-54 yaş grubundaki hakemler ile 18-24 yaş, 25-34 yaş grupları arasında anlamlı fark

bulunmuştur ($1,2 > 4$). Son olarak BUÖGİB alt boyutunda 25-34 yaş grubundaki hakemler ile 45-54 yaş grubundaki hakemler arasında anlamlı fark bulunmuştur ($2 > 4$). Bu veriler yaş etkeninin umutsuzluk üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Çizelge 13. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin eğitim durumu arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
BUÖ Toplam	Lise	18	6,77	5,09	1,93	0,125	
	Ön Lisans	34	4,00	3,28			
	Lisans	122	5,17	4,10			
	Lisansüstü	26	4,61	4,30			
BUÖGİD	Lise	18	1,22	1,73	2,39	0,070	
	Ön Lisans	34	0,26	0,89			
	Lisans	122	0,77	1,35			
	Lisansüstü	26	0,61	1,16			
BUÖMK	Lise	18	2,88	2,08	1,27	0,284	
	Ön Lisans	34	2,14	1,20			
	Lisans	122	2,15	1,51			
	Lisansüstü	26	2,07	1,71			
BUÖGİB	Lise	18	2,27	1,44	2,03	0,110	
	Ön Lisans	34	1,32	0,91			
	Lisans	122	1,79	1,45			
	Lisansüstü	26	1,61	1,55			

** (p<0,05)

Çizelge 13'e göre hakemlerin eğitim durumu ile BUÖ toplam puanları ve alt boyutları arasındaki ilişkilerde p değeri sırasıyla $p=0,125$ - $p=0,070$ - $p=0,284$ - $p=0,110$ olarak tespit edilmiştir. Bu değerler anlamlılık değeri olan $p=0,05$ 'ten büyük bir değer olduğundan hakemlerin eğitim durumu ile umutsuzluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucunu doğurmaktadır ($p>0,05$).

4.1.4. Yüzme hakemlerinin umutsuzluk düzeyleri ile mesleki özellikleri arasındaki ilişki

Çizelge 14. Beck umutsuzluk ölçeğinin hakemlik kıdemine göre t testi analiz sonuçları

Ölçek	Hakemlik Kıdemi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
BUÖ Toplam	İl Hakemi	105	4,21	3,39	-3,032	0,003
	Aday Hakem	95	5,95	4,67		
BUÖGİD	İl Hakemi	105	0,53	1,15	-2,004	0,046
	Aday Hakem	95	0,90	1,46		
BUÖMK	İl Hakemi	105	1,87	1,32	-3,261	0,001
	Aday Hakem	95	2,57	1,71		
BUÖGİB	İl Hakemi	105	1,48	1,16	-2,678	0,008
	Aday Hakem	95	2,01	1,58		

** (p<0,05)

Çizelge 14 incelendiğinde; Hakemlik kıdemi ile (BUÖ) toplam puanları ve alt boyutlarında anlamlı farklar olduğu görülmektedir (t sırasıyla -3.032, -2.004, -3.261, -2.678; p<0,05). İl hakemlerinin BUÖ toplam puan ortalaması 4,21 aday hakemlerin ise 5,95'dir. Bu sonuçlar, hakemlik kیدeminin Beck Umutsuzluk Ölçeği puanları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir (p<0,05).

Çizelge 15. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin yıl içinde görev aldıkları müsabaka sayısı arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Müsabaka Sayısı	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
BUÖ Toplam	0-2	59	6,93	5,33	7,06	<0,001	1>2,3,4
	3-5	44	4,84	4,04			
	6-9	41	3,58	1,81			
	10 ve üstü	56	4,28	3,26			
BUÖGİD	0-2	59	1,27	1,63	6,71	<0,001	1>3,4
	3-5	44	0,72	1,37			
	6-9	41	0,19	0,67			
	10 ve üstü	56	0,48	1,04			
BUÖMK	0-2	59	2,88	2,04	5,99	<0,001	1>3,4
	3-5	44	2,13	1,30			
	6-9	41	1,87	0,84			
	10 ve üstü	56	1,80	1,34			
BUÖGİB	0-2	59	2,25	1,76	4,66	0,004	1>3
	3-5	44	1,61	1,38			
	6-9	41	1,26	0,77			
	10 ve üstü	56	1,62	1,19			

** (p<0,05)

Çizelge 15’de hakemlerin yıl içinde görev aldıkları müsabaka sayısının Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) toplam puanları ve alt boyutları üzerinde anlamlı bir fark yarattığı görülmektedir (F=7,06 p<0,001), (F=6,71 p<0,001), (F=5,99 p<0,001), (F=4,66 p<0,004). Yıl içinde alınan görev sayılarındaki farklara bakıldığında; BUÖ Toplam’da 0-2 ile 3-5, 6-9, 10 ve üstü arasında (1>2,3,4), BUÖGİD’de 0-2 ile 6-9, 10 ve üstü arasında (1>3,4). BUÖMK’da 0-2 ile 6-9, 10 ve üstü arasında (1>3,4). BUÖGİB’de 0-2 ile 6-9 arasında anlamlı fark bulunmaktadır (1>3). Bu sonuç, daha az sayıda müsabakada görev alan hakemlerin umutsuzluk seviyelerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Çizelge 16. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin meslekleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Meslek	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
BUÖ Toplam	Antrenör	43	5,46	4,57	1,71	0,134	
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	53	5,50	4,08			
	Sportif Eğitim Uzmanı	21	4,28	3,05			
	Memur	37	4,16	3,46			
	Askeri Personel	12	2,91	1,37			
	Diğer	34	5,97	5,13			
BUÖGİD	Antrenör	43	0,81	1,45	2,26	0,050	4>6
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	53	0,84	1,39			
	Sportif Eğitim Uzmanı	21	0,42	0,81			
	Memur	37	0,35	1,05			
	Askeri Personel	12	0,08	0,28			
	Diğer	34	1,14	1,59			
BUÖMK	Antrenör	43	2,39	1,74	0,49	0,783	
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	53	2,26	1,54			
	Sportif Eğitim Uzmanı	21	2,04	1,20			
	Memur	37	2,13	1,29			
	Askeri Personel	12	1,66	0,77			
	Diğer	34	2,26	1,97			
BUÖGİB	Antrenör	43	1,83	1,83	1,71	0,133	
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	53	1,88	1,88			
	Sportif Eğitim Uzmanı	21	1,47	1,47			
	Memur	37	1,45	1,45			
	Askeri Personel	12	1,00	1,00			
	Diğer	34	2,08	2,08			

** (p<0,05)

Çizelge 16 incelendiğinde; meslekler ile Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) toplam puanları, BUÖMK, BUÖGİB arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Sadece "Gelecek İle İlgili Duygular" (BUÖGİD) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Antrenör grubunun BUÖGİD puan ortalaması 0,81 iken, askeri personel grubunun puan ortalaması 0,08 olarak saptanmıştır. Anlamlı fark 4>6 arasındadır.

Çizelge 17. Beck umutsuzluk ölçeği ile hakemlerin meslek kıdemleri arasındaki anova testi anlamlılık ilişkisi

Ölçek	Meslek Kıdemi	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
BUÖ Toplam	1-3 Yıl	71	6,01	4,89	2,17	0,092	
	4-6 Yıl	57	4,38	2,76			
	7-9 Yıl	25	4,96	3,42			
	10 Yıl ve üstü	47	4,42	4,43			
BUÖGİD	1-3 Yıl	71	1,04	1,48	3,26	0,022	1>2
	4-6 Yıl	57	0,33	0,95			
	7-9 Yıl	25	0,56	1,26			
	10 Yıl ve üstü	47	0,74	1,37			
BUÖMK	1-3 Yıl	71	2,54	1,91	2,36	0,073	
	4-6 Yıl	57	2,17	0,73			
	7-9 Yıl	25	2,12	1,23			
	10 Yıl ve üstü	47	1,78	1,75			
BUÖGİB	1-3 Yıl	71	1,95	1,59	1,57	0,197	
	4-6 Yıl	57	1,54	1,10			
	7-9 Yıl	25	1,96	1,39			
	10 Yıl ve üstü	47	1,51	1,39			

*** (p<0,05)

Meslek kıdemleri ile Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) toplam puanları, BUÖMK, BUÖGİB arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Sadece "Gelecek İle İlgili Duygular" (BUÖGİD) alt boyutunda p değeri $p=0,022$ olduğundan BUÖGİD’de anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Anlamlı fark 1-3 yıl ve 4-6 yıl arasındadır.

4.1.5. Yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerine ilişkin sonuçlar

Çizelge 18. Katılımcıların mutluluk ile umutsuzluk düzeyi puanları arasındaki ilişki

		OMÖ Toplam
BUÖ Toplam	Pearson Correlation	-0,686**
	Sig. (2-tailed)	0,000
BUÖGİD	Pearson Correlation	-0,615**
	Sig. (2-tailed)	0,000
BUÖMK	Pearson Correlation	-0,522**
	Sig. (2-tailed)	0,000
BUÖGİB	Pearson Correlation	-0,663**
	Sig. (2-tailed)	0,000

** p<0,001. n=200

Çizelge 18 incelendiğinde; Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) ile Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanları arasında negatif ve anlamlı bir ilişki (negatif korelasyon kat sayısı -0,686, -0,615, -0,522, -0,663) olduğu görülmektedir (p<0,001). OMÖ toplam puanları arttıkça, BUÖ toplam puanlarının azaldığı saptanmıştır. Bu durum, yüzme hakemlerinin mutluluk düzeylerinin arttıkça umutsuzluk seviyelerinin azaldığını göstermektedir.

4.2. Tartışma

Bu bölüm yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini belirlemeye yönelik yapılan araştırmanın bulgularını tartışmakla birlikte iki değişken arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Yüzme sporunun bireylerin psikolojik sağlığına olan etkisi üzerine yapılan çalışmalar, genel olarak bu sporun stres azaltıcı ve mutluluk artırıcı etkilerini ortaya koymaktadır. Örneğin; Bireylerin depresyon ve anksiyete düzeyleri azaldığında genel mutluluk düzeylerini arttırdığı bulunmuştur. Benzer şekilde yüzme sporunun bireylerin yaşam kalitesini artırdığını ve stresle başa çıkma becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir (Aytaç, vd. 2022). Yapılan bir başka çalışmada yüzmenin fiziksel ve psikolojik sağlık üzerindeki olumlu etkileri vurgulanmaktadır (Karakuş, vd. 2018). Bu bağlamda yüzme

hakemlerinin de yüzme sporunun psikolojik faydalarından etkilenebileceği düşünülmektedir.

Yüzme hakemlerinin çalışma koşulları ve psikolojik durumları üzerine yapılan çalışmalar sınırlı sayıda olmakla birlikte futbol hakemleri üzerine yapılan bir çalışmada hakemlerin yoğun iş yükü ve stres altında çalıştıkları bu durumun zaman zaman umutsuzluk hissine yol açtığı belirtilmiştir (Çoban, 2018). Bunun yanı sıra yüzme hakemlerinin mesleki tükenmişlik ve örgütsel bağlılık düzeyleri ile bu mesleğin getirdiği tükenmişliğin hakemlerin psikolojik sağlıkları üzerindeki etkileri incelenmiştir (Yıldırım, vd. 2011; Ekmekçi Dağlı, 2020). Aynı çalışmalarda hakemlerin sporun bir parçası olmasının getirdiği mutluluk ve tatmin duygusunu da deneyimledikleri vurgulanmıştır.

Genel olarak spor hakemlerinin psikolojik durumlarına yönelik yapılan araştırmalar bu meslek grubunun yüksek düzeyde stresle başa çıkmak zorunda olduklarını göstermektedir. Özellikle futbol, basketbol gibi sporlarda yapılan araştırmalar hakemlerin karar verme süreçlerindeki baskı ve dış etkenlerin onların psikolojik sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Örneğin; futbol hakemlerinin stres ve anksiyete düzeylerinin yüksek olduğu, bu durumun zamanla umutsuzluk hissine neden olabileceği ifade edilmektedir. Ayrıca yapılan bir başka çalışmada basketbol hakemlerinin stres düzeylerinin yüksek olduğu ve bu durumun hakemlerin genel yaşam memnuniyetini olumsuz etkilediği belirtilmiştir (Yılmaz, 2023). Bunun yanı sıra voleybol hakemlerinin stresle başa çıkma stratejileri ve bu stratejilerin onların mutluluk düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmiştir (Akdağcık, 2023). Bu bulgular yüzme hakemleri için de benzer sonuçlar doğurabileceği yönünde bir öngörü sunmaktadır.

Mutluluk üzerine yapılan araştırmalar, bireylerin genel yaşam memnuniyeti ve psikolojik sağlıkları hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Mutluluğun bireylerin genel sağlığı ve yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkiler sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca mutluluğun bireylerin sosyal ilişkilerini güçlendirdiği ve iş performanslarını artırdığı bulunmuştur (Kümbül Güler ve Emeç, 2016; Nedim Bal ve Gülcan, 2014). Başka bir çalışmada pozitif duyguların bireylerin stresle başa çıkma becerilerini geliştirdiğini ve genel mutluluk düzeylerini artırdığını vurgulamaktadır (Kartol, 2023). Yüzme

hakemlerinin mutluluk düzeylerinin yüksek olması onların genel yaşam memnuniyetlerini ve mesleki performanslarını olumlu yönde etkileyebilmektedir.

Umutsuzluk, bireylerin geleceğe dair olumsuz beklentileri ve çaresizlik duygusuyla karakterize edilen bir durumdur. Yapılan araştırmalar yüksek umutsuzluk düzeylerinin depresyon ve diğer psikolojik sorunlarla ilişkili olduğunu göstermektedir. Örneğin; Abramson, Metalsky ve Alloy (1989) çalışmasında umutsuzluk ve depresyon arasındaki güçlü ilişki vurgulanmıştır (Aksu ve Engizek, 2024).

Mutluluk ve umutsuzluk arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar, bu iki duygunun genellikle zıt kutuplarda yer aldığını ancak bazen bir arada da bulunabileceğini göstermektedir. Örneğin: Ryff ve Keyes (1995)'e göre; bireylerin yüksek mutluluk düzeylerinin düşük umutsuzluk düzeyleriyle ilişkili olduğu belirlenmiştir (Demirci, 2017). Ayrıca Seligman ve Csikszentmihalyi (2000), pozitif psikoloji çerçevesinde mutluluğun ve umutsuzluğun bireylerin genel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini incelemiştir (Eryılmaz, 2013). Başka bir çalışmada Kashdan, Biswas Diener ve King (2008) mutluluk ve umutsuzluk arasındaki dinamik ilişkiyi ele almış ve bu iki duygunun bireylerin psikolojik sağlıkları üzerindeki etkilerini tartışmıştır (Kangal, 2013).

4.2.1. Hakemlerin mutluluk düzeylerinin demografik ve mesleki bilgiler ile ilişkisi

4.2.1.1. Hakemlerin mutluluk düzeylerinin demografik bilgiler ile ilişkisi

Cinsiyet bakımından araştırmanın sonuçlarına bakıldığında; yüzme hakemlerinin OMÖ toplam puanlarının cinsiyete göre T-Testi analiz sonuçlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Erkek hakemlerin ortalama puanı 129,05 kadın hakemlerin ortalama puanı ise 126,57 olarak belirlenmiştir. Erkeklerin mutluluk düzeyi daha yüksek olmasına rağmen, bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu da veri grubunda cinsiyetin mutluluk düzeyleri üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı göstermektedir. Bu bulgu, mutlu insanın profiliyle ilgili ilk çalışmaları yapan Wilson'un bulguları ile uyumludur. Wilson, cinsiyet mutluluk üzerinde etkili olmadığını, her iki cinsiyetten bireylerin mutlu olabileceğini belirtmiştir (Kangal, 2013). İfade edilen bu durum farklı çalışmalarda da (Christoph ve Noll, 2003; Suhail ve Chaudhry, 2004; Tan, Tambyah ve Kau, 2006) belirtilmiştir. Aynı şekilde Diener ve Diener (1995) 31 ülkede,

49 farklı üniversiteye mensup 17-25 yaş arasındaki 13.118 öğrenci ile yaptıkları çalışmada yaşam doyumunun kadınlar ve erkekler arasında anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Bu çalışmaların zıttı olarak cinsiyet durumunun mutluluk üzerinde etkili olduğunu bildiren çalışmalarda mevcuttur (Webb, 2009; Wang ve VanderWeele, 2011). Örneğin; Haring Hidore, Stock ve Okun (1984) araştırmasında 146 çalışmanın meta analizini yapmış ve cinsiyetin genel iyi olma üzerinde etkili olduğunu belirlemiştir. Ayrıca erkeklerin kadınlara oranla ($p=0,04$) daha mutlu olduğunu tespit etmiştir.

Medeni durumun sonuçlarına bakıldığında; Evli olanların 133,51 ortalama puanına, bekar olanların 121,95 ortalama puanına sahip olduğu görülmüştür. Her ne kadar evli olanların bekar olanlara oranla az bir farkla daha mutlu olduğu görülmüş olsa da analizde (p değeri=1,421) medeni durumlar ile mutluluk arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna varılmıştır ($p>0,05$). Bu bulgulardan farklı olarak Demir ve Duman (2019), çalışmasında evli katılımcıların bekar katılımcılara göre mutluluk puanının ortalamadan yüksek olduğunu ve medeni durumunda mutluluk üzerinde etkili olabileceği sonucuna varmıştır.

Yaş bakımından incelendiğinde; Çizelge 4'de de görüldüğü üzere 18-24 yaş grubundaki hakemlerin ortalama mutluluk puanı 123,84 iken, 45-54 yaş grubundaki hakemlerin ortalama mutluluk puanı 141,52 olarak belirlenmiştir. Fakat anlamlılık değeri olan $p=0,05$ 'ten büyük bir değer olduğundan yaş grupları ile Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) toplam puanları arasındaki anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bu durum yaşı yüzme hakemlerinin mutluluk düzeyleri üzerinde anlamlı olmadığını göstermektedir. Conceição ve Bandura (2008) çalışmasında yaşı daha fazla olan insanların genç insanlardan daha mutsuz olduğu yönünde görüşler belirtmiştir (Kangal, 2013). Tan, Tambyah ve Kau, (2006) çalışmasında yaşı ilerleyen insanların zamanla başarı sahibi olması ve düzenli bir gelirin olması nedeniyle daha mutlu oldukları ifade edilmiştir.

Eğitim durumları incelendiğinde; çalışmada eğitim durumunun mutluluk düzeyleri üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Eğitim durumunun mutluluk üzerindeki etkisiyle alakalı literatür taramasında da farklı görüşlerde ortaya çıkmaktadır. 556 çalışmanın meta analizini yapan Witter, vd. (1984) eğitim ile iyi olma arasında olumlu bir ilişkinin olduğunu belirlemiş olsa da aynı çalışmada uzun süreli eğitimin anlamlı bir fark yaratmadığı, mesleki statü kontrol altına

alındığında meslek durumuna göre eğitim ve öznel iyi olma ilişkisinin daha düşük korelasyon gösterdiğini bulmuştur.

4.2.1.2. Hakemlerin mutluluk düzeylerinin mesleki bilgiler ile ilişkisi

Hakemlik kıdeminin mutluluk üzerindeki etkisi ele alındığında anlamlı bir fark bulunduğu görülmektedir ($p<0,05$). İl hakemlerinin OMÖ toplam puan ortalaması 133,62 aday hakemlerin ise 121,47'dir. Bu sonuçlar, hakemlik kıdeminin Oxford Mutluluk Ölçeği puanları üzerinde belirgin bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Bu bulguyu doğrular nitelikte yapılan çalışmalarda (Arar, 2020; Korkut, 2019) kıdem yükseldikçe mutluluğun arttığı sonucunu bulmuşlardır.

Yıl içinde görev alınan müsabaka sayısının mutluluk verilerine bakıldığında OMÖ Toplam puanlarının $f=12,3$ $p=0,001$ olduğu görülmektedir. Dolayısıyla yıl içinde görev alınan müsabaka sayısı anlamlı bir fark yaratmaktadır. OMÖ Toplam puanlarının grup değişkenlerine bakıldığında; anlamlı farkın $2,3,4>1$ arasında olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç 0-2 müsabakada görev alan hakemlerin 3-5, 6-9, 10 ve üstü müsabakalarda görev alanlar hakemlere oranla mutluluk seviyelerinin daha düşük olduğu sonucunu doğrulamaktadır. Alanla alakalı literatür taramasında yıl boyu görev alınan müsabaka sayısını kullanan benzer çalışmaya rastlanmadığından bu çalışma ile beraber görev alınan müsabaka sayısının mutluluk üzerinde etkili olduğu kanısına varılmaktadır.

Araştırmada meslek değişkeninin mutluluk düzeyleri üzerinde anlamlı bir fark yarattığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Diğer meslek grubu değişkenine ait ortalama puan 117,94 iken, askeri personel grubunun ortalama puanı 147,41 olarak saptanmıştır. Anlamlı fark $5>1$ ile $4,5>6$ arasındadır. Bu durum, farklı meslek gruplarının mutluluk düzeylerinde belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir. Yapılan literatür taramasında; farklı iki örneklem grubu bulunan başka bir çalışmada (Uzunbacak, Akçakanat ve Erhan, 2019) bu sonucu destekler nitelikte mesleğin mutluluk düzeyi üzerinde etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Çizelge 9 incelendiğinde; Meslek kıdeminin mutluluk düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır ($p<0,05$). Bu sonuç, literatürde yer alan Düzgün (2016) çalışması ile uyumludur. Düzgün, (2016) yaptığı araştırmada mesleki kıdemin mutluluk üzerinde fark yarattığı sonucuna ulaşmıştır. 1-3 yıl kıdemi olan hakemlerin ortalama mutluluk puanı 119,56 iken, 4-6 yıl kıdemi olanların ortalama puanı 136,80 olarak

saptanmıştır. Bu durum meslek kıdemi 1 yıl ile 6 yıl arası olan hakemler arasında kıdem arttıkça mutluluk seviyelerinin arttığını göstermektedir.

4.2.2. Hakemlerin umutsuzluk düzeylerinin demografik ve mesleki bilgiler ile ilişkisi

4.2.2.1. Hakemlerin umutsuzluk düzeylerinin demografik bilgiler ile ilişkisi

Cinsiyetin hakemlerin umutsuzluk düzeyleri üzerindeki etkisi incelendiğinde; Erkeklerin BUÖ toplam puan ortalaması 4,90 iken, kadınların ortalaması 5,19'dır. Fakat elde edilen p değeri 0,05'ten büyük olup anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Bu bulgu, erkek ve kadın hakemlerin umutsuzluk düzeylerinin benzer olduğunu göstermektedir. Çalışmayı destekler şekilde Adalı, vd. (2019) tarafından yapılan çalışmada da cinsiyetin umutsuzluk üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki bazı araştırmalar cinsiyetin üzerinde farklı etkiler olduğunu da ileri sürmektedir. Örneğin; Yerlikaya (2014) çalışmasında kadınların erkeklere göre daha fazla mutluluk puanına sahip olduğunu ($p=0,002$) olduğunu belirlemiştir. Bu tez çalışmasındaki bulgular, cinsiyetin umutsuzluk üzerinde belirleyici bir etken olmadığını göstermektedir.

Medeni durumun umutsuzluk üzerindeki etkisini inceleyen analizde; p değerinin 0,05'ten küçük olduğu görülmüş ve bu durumun anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu sonuç, evli hakemlerin bekar hakemlere göre daha düşük umutsuzluk düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Baynal (2015) tarafından farklı bir alanda yapılan bir araştırmada da bu çalışmayı destekler nitelikte anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. ($p<0,05$). Baynal (2015) çalışmasında evlilerin bekar olanlara oranla daha düşük umutsuzluk düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Bu bulgular eşiğinde medeni durumun umutsuzluk düzeyi üzerinde önemli bir etken olduğu belirlenmiştir.

Hakemlerin yaş grupları ile BÜO toplam puanları, BUÖMK ve BUÖGİB arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,013$ - $p=0,005$ - $p=0,043$). Sadece BUÖGİD p değeri=0,143 olduğundan BUÖGİD açısından anlamlı fark bulunmamaktadır. BUÖ toplamda anlamlı fark 2>4 arasındadır. BUÖMK'de 1,2>4 arasındadır. BUÖGİB'de 2>4 arasındadır. Bu veriler yaş etkeninin umutsuzluk üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Tercanlı ve Demir (2012) çalışmasında yaşın umutsuzluk üzerinde anlamlı olmadığı sonucuna varmıştır.

Eğitim durumu ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde p değerinin 0,05'ten büyük olduğu ve anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Bu sonuç, hakemlerin eğitim seviyelerinin umutsuzluk düzeyleri üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir. Tercanlı ve Demir (2012) tarafından yapılan çalışmada eğitim durumu ile umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Fakat bu çalışmanın bulguları, eğitim düzeyinin umutsuzluk üzerinde önemli bir faktör olmadığını ortaya koymaktadır. Eğitim seviyesi yüksek olan hakemler, bilgi ve farkındalık düzeyleri sayesinde stresi daha iyi yönetebilseler de, bu durum umutsuzluk düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır.

4.2.2.2. Hakemlerin umutsuzluk düzeylerinin mesleki bilgiler ile ilişkisi

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) toplam puanlarının hakemlik kıdemine göre analizinde anlamlı farklar olduğu görülmektedir ($p<0,05$). İl hakemlerinin, aday hakemlere göre daha düşük umutsuzluk düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İl Hakemleri 4,21 puan ortalamasına sahip iken, aday hakemler 5,95 puan ortalamasına sahiptir. Alt boyutlar olan BUÖGİD, BUÖMK, BUÖGİB'de de il hakemleri ve aday hakemler arasında anlamlı farklar bulunmaktadır (t sırasıyla -3.032, -2.004, -3.261, -2.678; $p<0,05$). Bu bulgu, Artıran (2019) tarafından farklı alanda yapılan araştırma ile de uyumludur. Artıran (2019) çalışmasında mesleki deneyim ve bilgi birikiminin umutsuzluğu azaltıcı etkisini göstermekle birlikte anlamlı fark bulunduğunu göstermiştir. Kıdemli sayılan il hakemleri, mesleki yeterlilikleri ve güven duyguları sayesinde stres ve belirsizlikleri daha iyi yönetebilmektedirler. Bu da umutsuzluk düzeylerinin düşmesine katkıda bulunmaktadır.

Yıl içinde görev alınan müsabaka sayısı ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde; p değerinin $p<0,001$ olması anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($p<0,05$). Daha fazla sayıda müsabakada görev alan hakemlerin umutsuzluk düzeylerinin genel olarak daha düşük olduğu belirlenmiştir. Alanla alakalı literatür taramasında yıl boyu görev alınan müsabaka sayısını kullanan benzer çalışmaya rastlanmadığından, bu çalışmayla birlikte sık sık müsabaka yöneten hakemler, iş tatmini ve profesyonel başarı duygusu sayesinde daha düşük umutsuzluk yaşadığı sonucunu doğurmaktadır.

Hakemlerin sahip oldukları mesleğin umutsuzluk üzerindeki etkisi analiz edildiğinde (BUÖ) toplam puanları, BUÖMK, BUÖGİB arasında anlamlı bir fark

bulunmamaktadır ($p>0,05$). Fakat "Gelecek İle İlgili Duygular" (BUÖGİD) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Antrenör grubunun BUÖGİD puan ortalaması 0,81 iken, askeri personel grubunun puan ortalaması 0,08 olarak saptanmıştır. Anlamlı fark $4>6$ arasındadır. Bu durum hakemlerin hangi meslekte çalıştıklarının umutsuzluk düzeylerini etkilemediğini sadece hakemlerin gelecek ile ilgili duygularını anlamlı şekilde etkilediğini göstermektedir. Bu konuyla ilgili alanyazına bakıldığında farklı sonuçlar elde eden çalışma da bulunmaktadır. Özben ve Argun (2003) çalışmasında, mesleki doyumsuzluğun yarattığı gerilimlerin umutsuzluk duygusunu arttırdığını, mesleğin bireye doyum sağlayamaması durumunda mesleğin bir çıkmazda olduğu düşüncesi ile umutsuzluğun nedeni olabilmektedir. Bireyin kendisini verimsiz hissetmesi, onun benlik değerini de düşürebildiğini ifade etmişlerdir. Ancak yüzme hakemleri üzerine yapılan bu çalışmanın bulguları, hakemlerin mesleklerinin umutsuzluk düzeyleri üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır.

Meslek kıdeminin umutsuzluk üzerindeki etkisi değerlendirildiğinde meslek kıdemi ile (BUÖ) toplam puanları, BUÖMK, BUÖGİB arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Sadece "Gelecek İle İlgili Duygular" (BUÖGİD) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0,05$). 1-3 yıl kıdemi olan hakemlerin BUÖGİD puanı ortalaması 1,04 iken, 4-6 yıl kıdemi olanların puan ortalaması 0,33'tür. Bu bulgular, meslek kıdemi arttıkça umutsuzluk seviyelerinde azalma olduğunu gösterse de p değeri $=0,05$ 'ten büyük olduğundan meslek kıdemi ile umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Bunun tersi görüşlerin olduğu çalışmalarda mevcuttur. Akçöltekin ve Doğan (2012) sınıf öğretmenleri üzerine yaptığı çalışmasında meslek kıdemleri ile umutsuzluk üzerinde anlamlı farklar olduğunu gözlemlemiştir. Fakat bu çalışmada elde edilen bulgular, hakemlerin günlük hayattaki meslek kıdemlerinin, hakemlerin müsabakaları yönetme becerisiyle ilişkisinin bulunmadığını göstermektedir. Hakemler, karşılaştıkları sorunları hakemlikle alakalı aldığı eğitim ve tecrübelerle daha iyi yönetmekte ve stresle başa çıkmada daha etkili stratejiler geliştirmektedirler.

4.2.3. Hakemlerin mutluluk ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiye dair tartışma

Çalışmada yüzme hakemlerinin mutluluk düzeyleri ile arasında negatif ve anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0,001$). OMÖ toplam puanları arttıkça, BUÖ toplam

puanlarının azaldığı saptanmıştır. Bu durum, yüzme hakemlerinin mutluluk düzeylerinin arttıkça umutsuzluk seviyelerinin azaldığını göstermektedir.

Büyükşahin Çevik ve Yıldız (2016) yaptığı çalışmada mutluluk düzeyleri umutsuzluk düzeylerini incelemiş ve benzer bulgular elde etmiştir. Çalışmada mutluluk ile umutsuzluk arasında negatif yönde bir ilişki bulunurken, Adıyaman Üniversitesi'nde eğitim alan öğrencilerde mutluluk düzeyleri artıkça ile umutsuzluk düzeylerinin düştüğü belirlenmiştir. Myers ve Diener (1995) çalışmasında umutsuzluğu mutluluğun olumsuz duyuşsal boyutunda yer alan kavramlar arasında göstermektedir. Alver, Dilekmen ve Ada (2010) çalışmasında üniversite öğrencilerinin mutluluk algısının umutsuzluk algılarını etkilediğini belirtmiştir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Bireyler için duygular yaşama anlam katan en önemli özelliklerden biridir. Spor içinde farklı aktörler sportif faaliyetlerin içinde farklı statüleri ile (oyuncu, seyirci, antrenör, hakem idareci vs.) bir çok duygu yaşamaktadır. Özellikle sporun diğer alanlar göre heyecan, rekabet, mücadele unsurlarını daha fazla barındırması söz konusu duygusal tepkilerin daha fazla gelişmesine neden olmaktadır. Yine spor içinde aktörler günlük hayata yaşadıkları duyguları spor alanı içine dâhil edebilmekte ve spor içinde bireyler spor alanı dışındaki deneyim ve ilişkilerden etkilenebilmektedir. Spor alanının en önemli öğelerinden olan hakemler yaşadıkları duygu durumlarından etkilenebilmektedir. Bu anlamda bu çalışma mutluluk ve umutsuzluk gibi spor alanının iki önemli duygusunu hakem penceresinden ele almıştır.

Bu çalışmanın sonuçları mutluluk ve umutsuzluk düzeyinin hakemlik mesleği perspektifinden ele alınarak alanyazına katkı ve bu alanda gelecekte yapılacak araştırmalar için bir referans noktası olmayı amaçlamıştır. Hakemlerin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerinin diğer duygusal durumları ile birlikte iyileştirilmesi, spor camiasında daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir hakemlik ortamının oluşmasına yardımcı olmaktadır.

Sonuç itibarıyla çalışmada elde edilen veriler yüzme hakemlerinin mutluluk düzeylerinin demografik özelliklerden (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu) anlamlı bir şekilde etkilenmediği; buna karşın mesleki özellikleri ve kariyerleri ile mutluluk düzeyleri arasında anlamlı farklılıkların tespit edildiği görülmüştür. Bu durum özellikle hakemlik ve spor ile ilgili değişkenlerin mutluluk ile ilişkisini göstermesi bakımından önemli olmuştur. Diğer bir husus olan umutsuzluk düzeyleri incelendiğinde, hem demografik özelliklerin hem de mesleki özelliklerin umutsuzluk düzeyi üzerinde belirleyici olabileceği görülmüştür.

5.2. Öneriler

Yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerinin iyileştirilmesi, daha az bir stresin olduğu ortamda görevlerini icra etmeleri amacıyla aşağıdaki önerilerin sunulması uygun görülmüştür.

- Hakemlerin umutsuzluk düzeylerini azaltmak ve genel psikolojik iyi oluşlarını desteklemek amacıyla stres yönetimi, duygusal dayanıklılık ve mesleki zorluklarla başa çıkma becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim programları düzenlenmelidir.
- Yüzme hakemlerinin ve spor hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini etkileyen faktörlerin daha iyi anlaşılması için ileri araştırmalar yapılmaya devam edilmelidir. Özellikle hakemlerin görev alma sayıları, hakemlik kıdemlerinin kolaylaştırılması, sosyal destek ağları ve kişisel özelliklerinin ön plana çıkarılması gibi mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini belirleyen faktörlerin daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesine devam edilmelidir.
- Hakemler arasındaki sosyal bağları güçlendirmek amacıyla düzenli olarak müsabaka dışı etkinlikler, sosyal etkinlikler ve destek grupları oluşturulmalıdır. Bu tür destekleyici ve motive edici etkinlikler, hakemlerin birbirleriyle deneyimlerini paylaşımlarına ve duygusal bağlarının güçlenmesine olanak sağlamaktadır.
- Kıdem olarak deneyimli olan il hakemleri, aday hakemlere mentörlük yaparak mesleki bilgi ve deneyimlerini aktarabilirler. Bu sayede aday hakemlerin mesleki zorluklarla başa çıkma becerileri artırılabilir ve umutsuzluk düzeyleri düşürülebilir.
- Uzun vadeli hedefler ve ilerleme yolları belirlenerek hakemlerin mesleki motivasyonları artırılabilir.

Yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerini iyileştirmeye yönelik bahsedilen bu adımlar önemli olup, genel olarak spor hakemliğinin kalitesini artırmaya da katkı sağlayacaktır. Hakemlerin duygusal ve psikolojik iyi oluşlarını desteklemek, onların performanslarını ve sporcularla olan ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilecektir.

KAYNAKLAR

- Abramson, L. Y., Metalsky, G. I., Alloy, L. B., 1989, Hopelessness depression: a theory-based subtype of depression, *Psychological Review*, 96(2), 358-372. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.96.2.358>
- Adalı, İ., Uludağ, B., Meral, M., Kartal, A., Erbaşaran, E., İskender, S., Konukseven, Ö., 2019, Odyoloji bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi, *Türk Odyoloji ve İşitme Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 65-74.
- Ağır, M., 2017, Yaşam kalitesi, değerler ve umut-umutsuzluk, *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (11), 85-103.
- Akçöltekin, A., Doğan, S., 2012, Sınıf öğretmenlerinin umutsuzluk düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi: Ardahan ili örneği, *JASSS (The Journal of Academic Social Science Studies)*, 5(7), 49-59.
- Akdağcık, İ. Ü., 2023, Voleybol hakemlerinin iş stres düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 17(1), 48 - 59, Niğde.
- Aksoy, A., 2009, Spor yapıları: olimpiyat stadyumları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Kayseri.
- Aksu, M., Engizek, S., 2024, Lisans öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (48), 190-224, Isparta.
- Akyol, A, G, A., Bilgiç, A, G, P., Ersoy, G., 2008, Fiziksel aktivite, beslenme ve sağlıklı yaşam, *Klasmat Matbaacılık*, Ankara.
- Almak, M., 2019, Ulusal voleybol hakemlerinin empati eğilimlerinin belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Samsun.
- Alsat Çolak, O., 2016, Çalışan motivasyonunu etkileyen faktörlerin iş tatminine etkisinin belirlenmesine yönelik bir uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Alver, B., Dilekmen, M., Ada, Ş., 2010, Üniversite öğrencilerinin bazı öznel algılamalarına göre psikolojik belirtileri, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(33), 13-23.

- Arabacı, L, B., Dağlı, D, A., Taş, G., 2018, Madde kullanım bozukluklarında duygu düzenleme güçlüğü ve hemşirelerin rol ve sorumlulukları, *Bağımlılık Dergisi*, 19(1), 10-16.
- Arar, T., 2020, Akademide iş yeri mutluluğu ile performans arasındaki ilişkide iş yaşam dengesi ve duygusal zekanın rolü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kırıkkale.
- Artıran, M., 2019, Özel eğitim öğretmenlerinde negatif düşüncelerin tükenmişlik düzeyi ve iş doyumunu ile ilişkisi, *İlköğretim Online*, 18(4), 2027-2040.
- Aslan, R., 2023, İntihar girişiminde bulunan depresyon tanılı bireylere çevrimiçi uygulanan bilişsel davranışçı terapinin intihar düşüncesi, bilişsel esneklik ve umutsuzluk üzerine etkililiği: randomize kontrollü çalışma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Aydın.
- Avşaroğlu, S., Deniz, M., Kahraman, A., 2005, Teknik öğretmenlerde yaşam doyumunu iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 115-129.
- Aytaç, K, Y., Yetiş, Ü., Gülbağlar, İ., Aytaç, E., Gülbağlar, R., 2022, Yüzme havuzunu kullanan yetişkin bireylerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi ve yaşam kalitelerinin incelenmesi, *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı-2), 867-880.
- Ayyıldız, E., Sunay, H., 2021, Bireylerin fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre mutluluk ve duygusal düzenlemede öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi, *Ankara Üniversitesi Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 230-240, Ankara.
- Balçıkınlı, G, S., Gülşen, K., Yıldırım, İ., 2017, Kadın futbolcularda sportmenlik yönelimi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(1-4), 1-9.
- Başkan, A, H., Başkan, A, H., 2022, Z kuşağında yer alan öğrencilerin spora yönelik tutumları ve buna etki eden faktörler, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 9(4), 365-386.
- Bayındır, M., 2023, Egzersiz ve psikolojik iyi oluş. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları 2023-I*, *Efe Akademi Yayınları*, Ankara.
- Baynal, F., 2015, Yetişkinlerde dindarlık ve ruh sağlığı ilişkisinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 206-231. <https://doi.org/10.15869/itobiad.96269>

- Beck, A. T., 1967, *Depression: Clinical, experimental, and theoretical aspects*, Harper & Row, New York.
- Beck, A. T., Weissman, A., Lester, D., Trexler, L., 1974, The measurement of pessimism: the hopelessness scale, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42(6), 861-5, <https://doi.org/10.1037/h0037562>
- Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F., Emery, G., 1979, *Cognitive therapy of depression*, Guilford Press, 36(2), 272-5, New York.
- Böke, H., 2021, *Beden eğitimi ve spor öğretiminde model kullanılması, multi sportif araştırmalar: 6 farklı yaklaşım*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Büyükşahin Çevik, G., Yıldız, M. A., 2016, Pedagojik formasyon öğrencilerinde umutsuzluk ile mutluluk arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık rolü, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 96-107, Diyarbakır.
- Christoph, B., Noll, H. H., 2003, Subjective well-being in the european union during the 90s, *Social Indicators Research*, 64(3), 521-546.
- Conceição, P., Bandura, R., 2008, *Measuring subjective well-being: a summary review of the literature*, UNDP, New York, http://www.undp.org/developmentstudies/docs/subjective_wellbeing_conceicao_bandura.pdf (Erişim Tarihi:12.03.2012)
- Coşkuntürk, O. S., Kurcan, K., Yel, K., Güzel, S., 2023, Teknolojik gelişmelerin hareketsiz yaşama ve çocuklarda psiko-motor gelişime etkileri, *Dede Korkut Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 48-59.
- Çelik, M., Sanberk, İ., Deveci, F., 2017, Öğretmen adaylarının yaşam doyumlarının yordayıcısı olarak psikolojik dayanıklılık ve umutsuzluk, *İlköğretim Online*, 16(2), 654-662. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.304725>
- Çetin, M. Ç., 2009, *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karar verme stilleri sosyal beceri düzeyleri ve stresle başa çıkma biçimlerinin bazı değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, Ü., 2018, Futbol hakemlerinin iş stresi ve iş tatmin düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: 3. bölge hakemleri üzerinde bir araştırma, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (74), 472-485.
- Dağ, M., 2022, Temel ve savaş beden eğitimi dersi alan öğrencilerin spora katılım motivasyonları ile algılanan empatik ve sosyal öz yeterlik düzeylerinin

- incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Denizli.
- Deliveli, Ö., 2010, Yönetimde yeni yönelimler bağlamında lider yöneticilik, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Isparta.
- Demir, K., Duman, S., 2019, Bireylerin spor yapma durumlarıyla, benlik saygıları ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkisinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 437-449. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.567126>
- Demir, Y., Kutlu, M., 2016, Üniversite öğrencilerinde sosyal etkileşim kaygısı ile mutluluk arasındaki ilişki: yalnızlığın aracı rolü, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 195-210.
- Demirci, İ., 2017, Huzurlu ve mutlu yaşamın değerler ve karakter güçleri bağlamında karma bir araştırmayla incelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Deryahanoğlu, G., 2014, Kick boks hakemlerinin karar verme ve atılganlık düzeylerinin algılanan mesleki yeterlilik üzerine etkisinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Sakarya.
- Diener, E., Diener, M., 1995, Cross-cultural correlates of life-satisfaction and self-esteem, *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(4), 653-663. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.68.4.653>
- Dinçer, D., 2017, Türkiye’de görev yapan taekwondo hakemlerinin kaygı durumlarının incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kütahya.
- Doğan, D. G., 2001, Sporda başarıyı etkileyen sosyal faktörler üzerine bir araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya.
- Doğan, T., Sapmaz, F., 2012, Oxford mutluluk ölçeği Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin üniversite öğrencilerinde incelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, (25), 297-304.
- Durak, A., Palabıyıkoglu, R., 1994, Beck umutsuzluk ölçeği geçerlilik çalışması, *Türk Psikoloji Dergisi*, 2(2), 311-319.
- Duran, N., 2003, Kültür uygarlık ve spor, *Hatay’a Hizmet Vakfı Yayını*, Antalya.
- Durkheim, É., 1951, Suicide: a study in sociology, *The Free Press*, Taylor Francis Virtual Library, 426, <https://doi.org/10.4324/9780203994320>

- Düzgün, O., 2016, Ortaokulda görev yapmakta olan öğretmenlerin mutluluk düzeyleri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Tokat.
- Eker, H., 2017, Affetme esnekliği kazandırma amaçlı bilişsel davranışçı yönelimli grupla psikolojik danışma uygulamasının ergenlerdeki umutsuzluk üzerindeki etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.
- Ekmekçi Dağlı, Y, A., İnan Işık, Ö., Dikmen Çoban, F, N., 2020, Tükenmişlik ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: yüzme hakemleri üzerine bir inceleme, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1159-1175.
- Ekmekçi, R., (2011). İyi bir hakemin özellikleri, *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 1-5.
- Ekmekçi, R., 2016, Hakemlikte zihinsel hazırlık, *Detay Yayıncılık*, Ankara.
- Elik, T., 2017, Güneydoğu Anadolu Bölgesi futbol takımlarında amatör olarak futbol oynayan sporcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Elmas, L., 2018, Sportif rekreasyon etkinliklerine katılan erken dönem ergenlerin hayal etme düzeylerinin başarı algısı üzerine etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi*, Karaman.
- Erdem, Ç., 2015, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il müdürlüğüne müracaat eden eğitim düzeyi ve gelir seviyesi düşük bireylerde bağlanma stillerinin umutsuzluk düzeyleri ve stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. İstanbul.
- Eren, H, B., 2023, Hakemlikte etik, Sporda meslek etiği kitabı, *Efe Akademi Yayınları*, (1), 149, İstanbul.
- Eroğlu, S, Y., 2018, Hakemlerin ahlaki olgunluk ve empati düzeylerinin karar verme stillerine etkisinin incelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kütahya.
- Eryılmaz, A., 2013, Pozitif psikolojinin psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında gelişimsel ve önleyici hizmetler bağlamında kullanılması, *The Journal of Happiness Well-Being*, 1(1), 1-22.

- Esendal, N., 2014, Spor hukuku uyuşmazlıklarında arabuluculuk uygulamasının Türk hukuku ve cas kuralları açısından karşılaştırılması, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), 149-174.
- Eti, R., 2022, Z kuşağı spor bilimleri öğrencilerinin kariyer algısı ve iş bulma kaygısı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Gerey, H., İlğörmüş, Y., 2021, Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi, *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 5(2), 28-40.
- Grandey, A. A., 2000, Emotion regulation in the workplace: a new way to conceptualize emotional labor, *Journal of Occupational Health Psychology*, 5(1), 95–110. <http://dx.doi.org/10.1037//1076-8998.5.1.95>
- Güler, M., Demirci, K., Karakuş, K., Kişioğlu, A. N., Zengin, E., Yozgat, Z., Yılmaz, H. R., 2014, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde umutsuzluk-depresyon sıklığı ve sosyodemografik özellikler arasındaki ilişkinin belirlenmesi, *International Journal of Basic and Clinical Medicine*, 2(1), 32-37.
- Gündoğan, B., Yetim, A. A., 2021, Cimnastik branşında antrenör ve hakem olarak görev yapan bireylerin iş yaşamındaki mutluluk seviyelerinin incelenmesi, *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 64-76. <https://doi.org/10.30769/usbd.932169>
- Gür, B., 2015, Evrensel bir sorun: sporda şiddet, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Gürpınar, B., 2009, Basketbol ve futbol hakemlerinin karşılaştıkları sportmenlik dışı davranışlar ve bu davranışların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Gürpınar, B., Güven, Ö., 2011, Futbol hakemlerinin karşılaştıkları sportmenlik dışı davranışların incelenmesi, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 7-14. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000194
- Güzel, B., Oğur, V., Kaya, E., Karaer, H., Şılak, E., Gördes, H. M., Baş, İ., Topgün, N., 2024, Öğretmenlerin Doyum Düzeyleri ile Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Premium E-Journal of Social Sciences (PEJOSS)*, 8(39), 331–341.
- Haring Hidore, M., Stock, A. W., Okun, A. M., 1984, A research synthesis of gender and social class as correlates of subjective well-being, *Human Relations*, 37(8), 645-657.

- Hills, P., Argyle, M., 2002, The oxford happiness questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being, *Pers Individ Diff*, 33(7), 1073-1082.
- Kangal, A., 2013, Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve Türk hane halkı için bazı sonuçlar, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 214-233.
- Karaköse, E., 2021, Çocukluk çağı travma yaşantıları ve bilişsel üçlünün ruhsal belirtiler ile ilişkilerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*, İstanbul.
- Karakuş, M., Çelenk, Ç., Kaya, M., Sucan, S., Turna, B., 2018, Çocuklarda 12 haftalık yüzme egzersizinin bazı fiziksel fizyolojik parametrelere etkisi, *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 50-57.
- Karakuş, O., 2023, Spor endüstrisinde yönetim, *Efe Akademi Yayınları*, İstanbul.
- Karakuş, S., 2005, Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerin fiziksel sağlıkları ile serbest zaman ve sigara kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1-13.
- Karasar, N., 2014, Bilimsel araştırma yöntemi: kavramsal ilkeler-teknikler, *Nobel Yayıncılık*, Ankara.
- Kargün, M., 2011, Futbol hakemlerinin iş tatmini ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Malatya.
- Kartol, A., 2023, Duyguların günlük yaşama yansımaları: pozitif duyguların işlevselliği, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 15(3), 508-517.
- Kashdan, T. B., Biswas Diener, R., King, L. A., 2008, Reconsidering happiness: The costs of distinguishing between hedonics and eudaimonia, *The journal of positive psychology*, 3(4), 219-233. <https://doi.org/10.1080/17439760802303044>
- Keçeciler, M., 2006, Uluslararası spor uyuşmazlıklarının tahkim yoluyla çözümü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Konuralp, O. E., 2018, Hakemlerin hukuki sorumluluğu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Korkut, A., 2019, Öğretmenlerin örgütsel mutluluk, örgütsel sinizm ve örgütsel adalet algılarının analizi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Malatya.
- Köse, N., 2015, Ergenlerde akran ilişkilerinin mutluluk düzeyine etkisi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 1-6.

- Kümbül Güler, B., Emeç, H., 2016, Yaşam memnuniyeti ve akademik başarıda iyimserlik etkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2), 129-149.
- Manav, F., 2011, Kaygı kavramı, *Toplum Bilimleri Dergisi*, 5(9), 201-211.
- Mücevher, M, H., 2021, Bireysel kariyer planlamada öz tanıma aracı olarak swot analizi: z kuşağı üzerine bir araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 12(31), 856-869. <https://doi.org/10.21076/vizyoner.884417>
- Myers, D., Diener, E, 1995, Who is happy? *American Psychological Society*, 6(1), 10-19. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1995.tb00298.x>
- Nedim Bal, P, N., Gülcan, A., 2014, Genç yetişkinlerde iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi, *Asya Öğretim Dergisi*, 2 (Özel Sayı-1), 41-52.
- Obuz, Ü., 2009, Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğiyle ilgili etik olmayan davranışlarına ilişkin görüşleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Adana.
- Ottekin, N., 2009, Ailelerinden ayrı olarak öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Özbek, M, S., 2017, Arabuluculuk ile tahkim yöntemlerinin kesişme bölgesi: arabuluculuk-tahkim, *Yargıtay Dergisi*, 43(1), 15-106.
- Özben, Ş., Argun, Y., 2003, İlköğretim öğretmenlerinin umutsuzluk ve tükenmişlik düzeyleri üzerine bir araştırma, *Ege Eğitim Dergisi*, 3(1), 36-48.
- Özdayı, N, Uğurlu, F, M, 2015, Futbol hakemlerinin duygusal zekâ ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1(1), 31-39. <https://doi.org/10.18826/ijsets.08326>
- Özen, Y., 2010, Kişisel sorumluluk bağlamında öznel ve psikolojik iyi oluş (sosyal psikolojik bir değerlendirme), *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 46-58.
- Öztürk Kuter, F., 1997, Üniversite gençliğinin futbolda takım tutma durumlarının karşılaştırılması, *1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu*, 51, Mersin.
- Öztürk Kuter, F., Koparan, Ş., Haşıl, N., Efe, M., Özkaya, G., 2004, Antrenör ve hakemlerin empati durumlarının araştırılması, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 19-25. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000014

- Pehlivan, Z., 2004, Fair-Play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-53.
- Pepe, H., Filiz, K., Pepe, K., Can, S., 1992, Futbol hakemlerinin hakemlik geçmişleri ve sporculuk geçmişlerinin tutarlı karar vermedeki etkisinin incelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 26-33.
- Pepe, K., Kara, A., Özkurt, R., Dalaman, O., 2019, Aktif spor yapan amatör sporcuların spor ortamında fair play (sportmen) davranışlarının incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 497-506.
- Polat, A., 2011, Türkiye'de görev yapan güreş hakemlerinin klasmana göre kaygı durumlarının karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kütahya.
- Polat, A., 2014, Egzersiz yapan ve yapmayan emniyet mensuplarının yaşam doyumu iş tatmini ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Sakarya.
- Ramazanoğlu, F., Altungül, O., Özer, A., 2004, Sportif Açından Rekreasyon Etkinliklerinin Değerlendirilmesi, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 3(1), 199-202.
- Ryff, C. D., Keyes, C., L. M., 1995, The Structure of Psychological Well-Being Revisited, *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727.
- Sapmaz, F., Doğan, T., 2012, Mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak iyimserlik, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 63-69.
- Sarıdede, Ç., 2018, Voleybol hakemlerinin öz yeterlik düzeyleri ve karar verme becerilerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Sarıkol, E., 2018, Futbol müsabakalarında hakemlerin görev yetki ve sorumlulukları, *İğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 29-34.
- Sarıkol, E., 2022, Sporda liderlik, Spor bilimleri alanında uluslararası araştırmalar-V, *Eğitim Yayınevi*, İstanbul.
- Sayiner, B., Ekmekçi, R., Sözen, D., Anshel, M., 2009, Basketbol Hakemlerinin Stres Kaynakları ve Başa Çıkma Yöntemleri, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 8(15), 27-36.
- Seber, G., 1991, Beck umutsuzluk ölçeğinin geçerliliği ve güvenirliliği üzerine bir çalışma, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, *Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı*, Eskişehir.

- Selçuk, H., 2013, 11-13 Yaş grubu erkek yüzücülerde 12 haftalık terabant antrenmanının bazı motorik özellikler ile yüzme performansına etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Konya.
- Seligman, M, E., Csikszentmihalyi, M., 2000, Positive psychology: an introduction, *American Psychologist*, 55(1), 5-14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.5>
- Sönmez, C., 2017, Olimpiyatlardan günümüze spor müsabakalarında saldırganlığın ve şiddetin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin.
- Suhail, K., Chaudhry, R, H., 2004, Predictors of subjective well-being in an eastern muslim culture, *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23(3), 359-376.
- Şahin, A., 2023, Sporda özgüven, Spor bilimleri üzerine araştırmalar-VI, *Özgür Yayınları*, Gaziantep.
- Tan, J, S., Tambyah, K, S., Kau, K, A., 2006, The influence of value orientations and demographics on quality of life perceptions: evidence from a national survey of singaporeans, *Social Indicators Research*, 78(1), 33-59.
- Tanrıverdi, H., 2012, Spor ahlakı ve şiddet, *Akademik Sosyal Bilim Çalışmaları Dergisi*, 5(8), 1071-1093.
- Tekin, A., 2018, Yüzme hakemlerinin örgütsel adalet algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Sivas.
- Tercan, S., 2022, Hakemlerin duygusal zeka düzeylerinin karar verme stillerine etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Antalya.
- Tercanlı, N., Demir, V., 2012, Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi (Gümüşhane İli Örneği), *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 29-40.
- Tosun, Tunç, G., 2014, Türk sporunun başarı düzeyinin belirlenmesinde bazı spor elemanlarının görüşlerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Aksaray.
- Tuncel, S, D., 2014, Spor etiği: meslek etiği kavramları, *Adalet Yayınevi*, Ankara.
- Turan, N., 2018, Çalışma mutluluğu: kavram ve kapsam, *B.U.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37(1), 169-212.

- Türker, B., 2022, Spor tahkim mahkemesi (cas) yargılamasında ihtiyati tedbir, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Türker, Y, V., Yılmaz A., 2023, Satranç hakemlerinin mesleki haz, öz yeterlikleri ile tükenmişlikleri arasındaki ilişki: karma araştırma, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 35-52.
- Uzar, E., 2019, Spor eğitimi veren yükseköğretim kurumları öğrencilerinin istihdamı ve istihdam sorunları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Samsun.
- Uzunbacak, H, H., Akçakanat, T., Erhan, T., 2019, Meslek aşkı ve mutluluk ilişkisi: işin anlamının rolü, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 294-317.
- Üstünsel, G., 2011, Etkili iletişim becerileri ve beden dili, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Tekirdağ.
- Wang, P., VanderWeele, J, T., 2011, Empirical research on factors related to the subjective well-being of chinese urban residents, *Social Indicators Research*, 101(3), 447-459.
- Webb, D., 2009, Subjective wellbeing on the tibetan plateau: an exploratory investigation, *Journal of Happiness Studies*, 10 (6), 753-768.
- Witter, A, R., Okun, A, M., Stock, A, W., Haring, J, M., 1984, Education and subjective well-being: a meta-analysis, *Education Evaluation and Policy Analysis*, 6(2): 165-173.
- Yaman, Y., 2019, Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin umutsuzluk düzeyi ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Yavuz, Ü., İlhan, E, L., 2023, Spor yapmak ve psikolojik iyi oluş: üniversite öğrencileri profili, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 28(1), 1-7.
- Yerebatan, Z., 2019, Basketbol klasman hakemlerinin karar verme stilleri ve özgüven düzeylerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Yerlikaya, İ., 2014, Devlet ve özel ortaokul öğrencilerinin umutsuzluk düzeyinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi, *Turkish Studies Dergisi*, 9(8), 865-877.
- Yetim, A, A., 1996, Spor yönetiminde liderlik, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 85-94.

- Yıldıran, İ., 2005, Fair play eğitiminde beden eğitiminin rolü, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), 3-16.
- Yıldırım, Araz, G., 2020, Sporda etik, Spordan kavramsal temelleri-3, *Efe Akademi Yayınevi*, İstanbul.
- Yıldırım, H., Albayrak, A, S., Gümüş, M., Akalın, T, C., 2011, Yüzme hakemlerinde örgütsel bağlılık ve iş tatmini arasındaki ilişkinin kanonik korelasyon analizi ile incelenmesi, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 163-186.
- Yıldız, H., 2016, Spor yöneticilerinin etik davranışları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Konya.
- Yıldız, S., Dumlu, B., 2020, Duygusal emeğin çalışan iyi oluşuna etkisi, *EKEV Akademi Dergisi*, (84), 551-574.
- Yılmaz, A., Şentürk, U., Ramazanoğlu, F., 2014, Bedensel engellilerde spor konulu araştırmaların içerik analizi, *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 9(1-2), 28-43.
- Yılmaz, T., 2023, Basketbol hakemlerinin algıladıkları stres düzeyleri ve başa çıkma yöntemlerinin incelenmesi, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 192-200.
- Yücel, M., Camadan, F., 2024, Öz şefkat ile intihar bilişleri arasındaki ilişki: umutsuzluğun aracı rolü, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (46), 60-97.

EKLER

EK-1. Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) Soruları

OXFORD MUTLULUK ÖLÇEĞİ

Ölçek İzni Alınan Kişi: Prof. Dr. Tayfun DOĞAN

	Hiç katılmıyorum	Çoğunlukla katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Katılıyorum	Çoğunlukla katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Kendimden hoşnut değilim.	1	2	3	4	5	6
2. Diğer insanlara karşı oldukça ilgiliyim.	1	2	3	4	5	6
3. Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
4. Neredeyse herkese karşı oldukça sıcak duygular besliyorum.	1	2	3	4	5	6
5. Sabahları dinlenmiş olarak uyanırım.	1	2	3	4	5	6
6. Geleceğim hakkında pek iyimser değilim.	1	2	3	4	5	6
7. Pek çok şeyi eğlenceli buluyorum.	1	2	3	4	5	6
8. Yaptığım şeylere karşı ilgili ve kendini adayan birisiyim.	1	2	3	4	5	6
9. Hayat güzeldir.	1	2	3	4	5	6
10. Dünyanın iyi bir yer olduğunu <u>düşünmüyorum.</u>	1	2	3	4	5	6
11. Çok gülen birisiyim.	1	2	3	4	5	6
12. Hayatımdaki her şeyden oldukça memnunum.	1	2	3	4	5	6
13. Çekici birisi olduğumu <u>düşünmüyorum.</u>	1	2	3	4	5	6
14. Yaptıklarım ile yapmak istediklerim arasında büyük fark var.	1	2	3	4	5	6
15. Çok mutluyum.	1	2	3	4	5	6
16. Çevremdeki güzellikleri fark ederim.	1	2	3	4	5	6
17. Diğer insanlar üzerinde daima neşeli bir etki bırakırım.	1	2	3	4	5	6
18. Y yapmak istediğim her şeye zaman bulabilirim.	1	2	3	4	5	6
19. Yaşamımın kontrolü elimde değilmiş gibi hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
20. Kendimi herhangi bir konuda sorumluluk alabilecek güçte hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
21. Zihinsel olarak kendimi tamamen zinde (dinç) hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
22. Genellikle neşeli ve sevinçliyim.	1	2	3	4	5	6
23. Herhangi bir konuda karar vermekte zorlanırım.	1	2	3	4	5	6
24. Yaşamımın belli bir amacı ve anlamı yok.	1	2	3	4	5	6
25. Kendimi oldukça enerjik hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
26. Genellikle olaylar üzerinde olumlu etkim vardır.	1	2	3	4	5	6
27. Diğer insanlarla birlikte olmaktan keyif <u>almıyorum.</u>	1	2	3	4	5	6
28. Kendimi çok sağlıklı <u>hissetmiyorum.</u>	1	2	3	4	5	6
29. Geçmişimle ilgili pek mutlu anılara sahip değilim.	1	2	3	4	5	6

1. 6. 10. 13. 14. 19. 23. 24. 27. 28. 29. maddeler tersten kodlanmaktadır. Yüksek puanlar mutluluk düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

EK-2. Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) Kullanım İzni

Ölçek İzni Hk. (Ozan ÇETİN) Gelen Kutusu x

Ozan Çetin <ozanbatman72@gmail.com>
Alıcı: tayfun

Hocam Merhaba;

TOAD (Türkiye Ölçme Araçları Dizi) ekranını incelediğimde OXFORD MUTLULUK ÖLÇEĞİ'nden sorumlu yazar olduğunuzu görüntüledim. Batman Üniversitesi - Lisansüstü çalışmalarında kullanmak istiyorum. Müsait olduğunuzda dönüş sağlayabilirsiniz sevinirim.

İyi Çalışmalar

Ozan ÇETİN

İrtibat No: (0555) 106 68 72

Email: ozanbatman72@gmail.com

Tayfun Doğan <tayfun.dogan@uskudar.edu.tr>
Alıcı: ben

Merhaba,

Ölçeği web sitemden indirerek kullanabilirsiniz.

İyi çalışmalar dilerim.

Prof. Dr. Tayfun Doğan
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi | Psikoloji | Öğretim Üyesi
tayfun.dogan@uskudar.edu.tr

EK-3. Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) Soruları

BECK UMUTSUZLUK ÖLÇEĞİ

Ölçek İzni Alınan Kişi: Prof. Dr. Ayşegül DURAK BATIGÜN

Ölçeğin 1, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 15, 19. sorularında her “HAYIR” yanıtı için birer puan verilirken diğer sorularda ise her “EVET” yanıtı için birer puan verilir. Ölçekten alınan puan ne kadar yüksekse kişinin umutsuzluk düzeyi o kadar yüksek kabul edilir.

Elde edilen toplam puanın 0-3 arası olması umutsuzluğun minimum, 4-8 arası hafif umutsuzluk, 9-14 arası orta seviyede umutsuzluk, 15-20 arası Çiddetli umutsuzluk olduğunu göstermektedir (Kliem, Lohmann, Mößle ve Brähler, 2018: 110).

Aşağıdaki test 1974 tarihinde geliştirilmiş olup, 1991 yılında Seber tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Geleceğe yönelik olumsuz beklenti ye da düşünceleri içeren cümlelerden size uygun olanları evet ye da hayır olarak kodlayınız.

- ___1- Geleceğe umut ve coşku ile bakıyorum
- ___2- Kendim ile ilgili şeyleri düzeltemediğime göre çabalamayı bıraksam iyi olur.
- ___3- İşler kötüye giderken bile her şeyin hep böyle kalmayacağını bilmek beni rahatlatıyor.
- ___4- Gelecek on yıl içinde hayatimin nasıl olacağını hayal bile edemiyorum.
- ___5- Yapmayı en çok istediğim şeyleri gerçekleştirmek için yeterli zamanım var.
- ___6- Benim için çok önemli konularda ileride basarılı olacağımı umuyorum.
- ___7- Geleceğimi karanlık görüyorum.
- ___8- Dünya nimetlerinden sıradan bir insandan daha çok yararlanacağımı umuyorum.
- ___9- İyi fırsatlar yakalayamıyorum. Gelecekte yakalayacağıma inanmam için de hiç bir neden yok.
- ___10-Geçmiş deneyimlerim beni geleceğe iyi hazırladı
- ___11-Gelecek benim için hoş şeylerden çok tatsızlıklarla dolu görünüyor
- ___12-Gerçekten özlediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum
- ___13-Geleceğe baktığımda şimdikine oranla daha mutlu olacağımı umuyorum.
- ___14-İşler bir türlü benim istediğim gibi gitmiyor.
- ___15-Geleceğe büyük inancım var.
- ___16-Arzu ettiğim şeyleri elde edemediğime göre bir şeyler istemek aptallık olur.
- ___17-Gelecekte gerçek doyuma ulaşmam olanaksız gibi.
- ___18-Gelecek bana bulanık ve belirsiz görünüyor.
- ___19-Kotu günlerden çok , iyi günler bekliyorum.
- ___20-İstediğim her şeyi elde etmek için caba göstermenin gerçekten yararı yok,nasıl olsa onu elde edemeyeceğim.

EK-4. Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) Kullanım İzni

Ölçek İzni Hk. (Ozan ÇETİN) Gelen Kutusu x

 Ozan Çetin <ozanbatman72@gmail.com> 29 Ara 2023 15:03 ☆ 😊 ↩ ⋮

Alıcı: batigun ▼

Hocam Merhaba;

TOAD (Türkiye Ölçme Araçları Dizi) ekranını incelediğimde BECK UMUTSUZLUK ÖLÇEĞİ'nden sorumlu yazar olduğunuzu görüntüledim. Batman Üniversitesi - Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde Tezli Yüksek Lisans yapıyordum. İzininiz olur ise ölçeği çalışmalarında kullanmak istiyorum. Müsait olduğunuzda dönüş sağlayabilirsiniz sevinirim.

İyi Çalışmalar

Ozan ÇETİN

İrtibat No: (0555) 106 68 72

Email: ozanbatman72@gmail.com

 Aysegul.Durak.Batigun@ankara.edu.tr 30 Ara 2023 14:18 ☆ 😊 ↩ ⋮

Alıcı: ben ▼

Sayın Çetin,

Söz konusu ölçeği bilimsel çalışmalarınızda kullanabilirsiniz, iyi çalışmalar...

Prof. Dr. Ayşegül Durak Batigün

EK-5. Soru Formu

**YÜZME HAKEMLERİNİN MUTLULUK VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ (BATMAN İLİ ÖRNEĞİ) KONUSU TEZ ÇALIŞMASI
SORU FORMU**

Değerli katılımcı; ölçeğe yanıt vermek yaklaşık 7 dakika sürmektedir. Birinci Bölüm: Demografik Bilgiler, İkinci Bölüm: Oxford Mutluluk Ölçeği, Üçüncü Bölüm: Beck Umutsuzluk Ölçeği şeklindedir. Elde edilen veriler sadece araştırma kapsamında kullanılacaktır. Göstermiş olduğunuz ilgi ve çok değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Ozan ÇETİN / Batman Üniversitesi - Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / E-Posta: ozanbatman72@gmail.com

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Ozan ÇETİN olarak Yüzme Hakemlerinin Mutluluk ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi (Batman İli Örneği) konulu bir araştırma yürütmekteyim. Çalışmanın sağlıklı ilerleyebilmesi için sizlerin de bu süreçte katılmanızı talep ediyorum. Çalışmaya katılmak tamamen gönüllük esaslı olup, rahatsız edici sorular ile karşılaşmanız durumunda cevap vermeme hakkına sahipsiniz. Çalışma hakkındaki sorularınız için Google formda yer alan iletişim bilgilerinden ulaşabilir ve her aşamada çalışma hakkında bilgi edinebilirsiniz. Çalışmaya gönüllü katılımınız ve doğru, gerçekçi yanıtlar vermeniz çalışmanın doğrudan sonucu etkileyeceğinden emin olarak yanıtlamanız gerekmektedir. Verdiğiniz tüm yanıtlar bu çalışma dışında hiçbir yerde kullanılmayacak olup, Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KKVK) dahilinde gizli tutulacaktır. Bu çalışmaya katılmayı red etme veya hiçbir neden göstermeden ayrılma hakkına sahipsiniz. Araştırmaya katılmak istemeniz halinde bu formu imzalamanız veya Google form içerisinde yer alan onay kutusunu işaretlemeniz gerekmektedir. Bu formun bir kopyası sizlere verilecektir. Değerli bilgileriniz ile katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

BİRİNCİ BÖLÜM: Demografik Bilgiler (Birinci bölüm 8 sorudan oluşmaktadır.)

Cinsiyetiniz: 1) Erkek 2) Kadın

Yaş: 1) 18 - 24 Yaş 2) 25 - 34 Yaş 3) 35 - 44 Yaş 4) 45 - 54 Yaş 5) 55 ve üzeri Yaş

Eğitim Durumu: 1) Lise 2) Ön Lisans 3) Lisans 4) Lisansüstü

Medeni Durum: 1) Evli 2) Bekar

Hakemlik Kıdeminiz: 1) İl Hakemi 2) Aday Hakem

1 Yıl Boyunca Görev Aldığınız Müsabaka Sayısı:

1) 0 - 2 2) 3 - 5 3) 6 - 9 4) 10 ve üstü

Mesleğiniz:

1) Antrenör 2) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

3) Sportif Eğitim Uzmanı/Spor Uzmanı 4) Memur 5) Askeri Personel 6) Diğer

Meslek Kıdeminiz:

1) 1 - 3 Yıl 2) 4 - 6 Yıl 3) 7 - 9 Yıl 4) 10 Yıl ve üstü

EK-6. Etik Kurul İzni

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURUL KARARI			
Toplantı Tarihi		:	
Toplantı Sayısı		:	
Toplantıda Alınan Karar Sayısı		:	
Üniversitemizin Etik Kurulu, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Rohat CEBE Başkanlığında toplanarak aşağıdaki karar alınmıştır. Karar Üniversitemiz Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda görev yapan Dr.Öğr.Üyesi Erdal ÇETİN'in "Yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi (Batman İli Örneği" başlıklı araştırmasını (anket), danışmanlığını yürüttüğü Ozan ÇETİN ile birlikte yapma talebine ilişkin 28.02.2024 tarihli ve 153467 sayılı yazı görüşüldü; Yapılan görüşmeler sonucunda: Üniversitemiz Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda görev yapan Dr.Öğr.Üyesi Erdal ÇETİN'in "Yüzme hakemlerinin mutluluk ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi (Batman İli Örneği" başlıklı araştırmasını (anket), danışmanlığını yürüttüğü Ozan ÇETİN ile birlikte yapma talebinin uygun görüldüğüne toplantıya katılanların oy birliği ile karar verilmiştir.			
BAŞKAN
(İmza)
Prof. Dr. Rohat CEBE			
ÜYE
Prof. Dr. Hamit ADİN	(Katılamadı)	ÜYE
Prof. Dr. Bilal ŞEKER	(İmza)
ÜYE
Prof. Dr. Filiz AKBAŞ	(İmza)	ÜYE
Prof. Dr. Ömer Faruk ERTUĞRUL	(Katılamadı)
ÜYE
Doç.Dr. Veysel ERATİLLA	(İmza)	ÜYE
Doç.Dr. Ümit DİLEKÇİ	(İmza)
ÜYE
Doç.Dr. Reşat ARICA	(Katılamadı)	ÜYE
Doç.Dr. Yusuf ÇINAR	(İmza)
ÜYE
Dr.Öğr.Üyesi Özlem BEZEK GÜRE	(İmza)	Raportör
Erkan ZENGİN	(İmza)

ASLI GİRDİK

ERKAN ZENGİN
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ

EK-7. Batman Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Araştırma İzni Onayı

T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Sayı : E-96651450-145.01-7676762

10.05.2024

Konu : Araştırma İzni (Ozan ÇETİN)

BATMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : Batman Üniversitesi Rektörlüğünün 30.04.2024 tarihli ve E.28962623-302.14.01-159939 sayılı yazısı.

İlgi kayıtlı yazıda, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans yapan Ozan ÇETİN, 'Yüzme Hakemlerinin Mutluluk ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi (Batman İli Örneği)' adlı yüksek lisans tez çalışması kapsamında Müdürlüğümüze bağlı ilgililere anket uygulamasını müdürlüğümüzden izin istediği talep etmektedir.

Yukarıda bahsi geçen ilgilinin söz konusu tez çalışmalarını yapması İl Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür. Gereğini arz ederim.

Mehmet Şafı ÖZPERK
İl Müdürü V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: CB036ADD-AEDA-4501-B98B-6DF6A426CCAC

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gsb-ebys>

Adres: Pınarbaşı Mah. 2203 Sok. No:4 PK. 72060 Merkez/BATMAN

Telefon: 0(488) 213 91 47 Belgegeçer: 0(488) 213 34 95

Elektronik Ağ: <http://batman.gsb.gov.tr> e-posta: batman@gsb.gov.tr

KEP Adresi : genclikvesporbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: İhsan BÖLÜMCÜ
Sportif Eğitim Uzmanı

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Ozan ÇETİN
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti

EĞİTİM

Derece	Adı	Bitirme Yılı
Ön Lisans	Anadolu Üniversitesi	2021
Ön Lisans	Atatürk Üniversitesi	2020
Lisans	Batman Üniversitesi	2019
Yüksek Lisans	Batman Üniversitesi	2024
Doktora		

İŞ DENEYİMLERİ

Kurum	Görevi	Yıl
Türkiye Yüzme Fed.	Yüzme Hakemi	9
Milli Eğitim Bakanlığı	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	4

UZMANLIK ALANI

- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni
- Sportif Eğitim Uzmanı
- Acil Durum ve Afet Yönetimi Teknikeri
- Adalet Mezunu
- Yüzme Hakemi
- Badminton Antrenörü
- Hentbol Antrenörü

YABANCI DİLLER

- İngilizce

YAYINLAR

Çetin, O, 2024, Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı'nı Temsil Eden Bir Sportif Başarı Öyküsü, ISSN: 2757-6892, *Kalemyâr Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 1(6), 96.